

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
MŰSZAKI ÉS INFORMATIKAI KAR

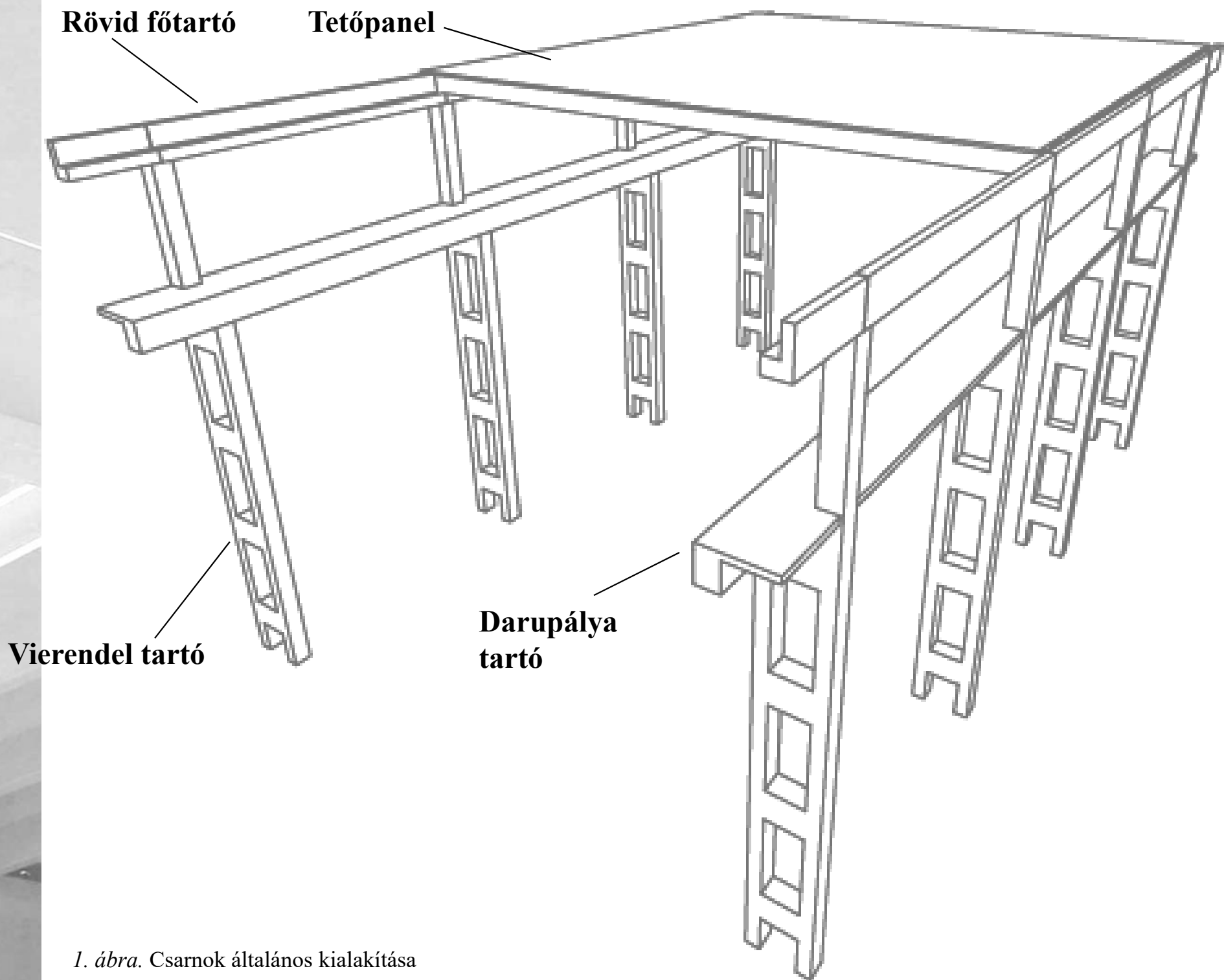
Magasépítési vasbetonszerkezetek

Egyhajós daruzott vasbetoncsarnok tervezése

Szabó Imre Gábor

Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Kar

Építőmérnök Tanszék

1. ábra. Csarnok általános kialakítása

1. Tervezési feladatlap

Pécsi Tudományegyetem
Műszaki és Informatikai Kar
Építőmérnök Tanszék

S.sz.:

Ipari csarnok tervezése

.....
Hallgató neve

Megtervezendő: az adott elrendezésű daruzott, egyhajós ipari csarnok.

A csarnok tetőszerkezete hőszigetelt, a csarnok hossz tengelyével párhuzamosan futó vasbeton rövid főtartókra felfekvő vasbeton födémek. A tetőpanelek és a rövid főtartó előregyártott, tipizált, egyedi méretű elemek. A vasbeton oszlopok változó keresztmetszetű felül tömör négyszög, alul Vierendel keresztmetszetű oszlopok, melyeket egyedileg gyártanak. Az oszlopok kehelyalapba kerülnek befogásra. A darupályatartó monolit vasbeton.

Kiindulási adatok:

Csarnok hossza $n \times a$,

keretállások száma: $n = 5 \quad 6 \quad 7 \quad 8$
keretállások tengelyének távolsága: $a = 5 \quad 6 \quad 7 \quad 8 \quad 9\text{m}$

Futódaru típusa és nagysága:

Futódaru fesztávja: $L = 14 \quad 16 \quad 18 \quad 20 \quad 24\text{m}$

Futódaru horogmagassága: $H = 6,25 \quad 6,50 \quad 6,75 \quad 7,00\text{m}$

Alapozás síkja: $-2,40 \quad -2,60 \quad -2,80 \quad -3,00\text{m}$

A talaj határfeszültsége: 280 kN/m^2

A beadandó feladat fő részei:

1. Általános terv (alaprész, metszetek, homlokzati terv)
2. Közelítő statikai számítás
3. Részletes statikai számítás (oszlop és kehelyalap)
4. Oszlop és kehelyalap részletterve (a vasalási terv kötelező, a zsaluzási terv nem kötelező)

Beadási határidő:

Vázlat terv és közelítő számítás bemutatása: nappali: 10. hét, gyakorlati órán, levelező: 3. konzultáció alkalmával!

Részletes statikai számítás és vasalási terv: 15. hét, 2019. december 13. (péntek) 12:00 óra!

A bemutatási és beadási határidő túllépése hetente 10% pontlevonással jár.

Végső beadási határidő: 1. vizsgahét, 2019. december 16. (hétfő), 12.00 óra!

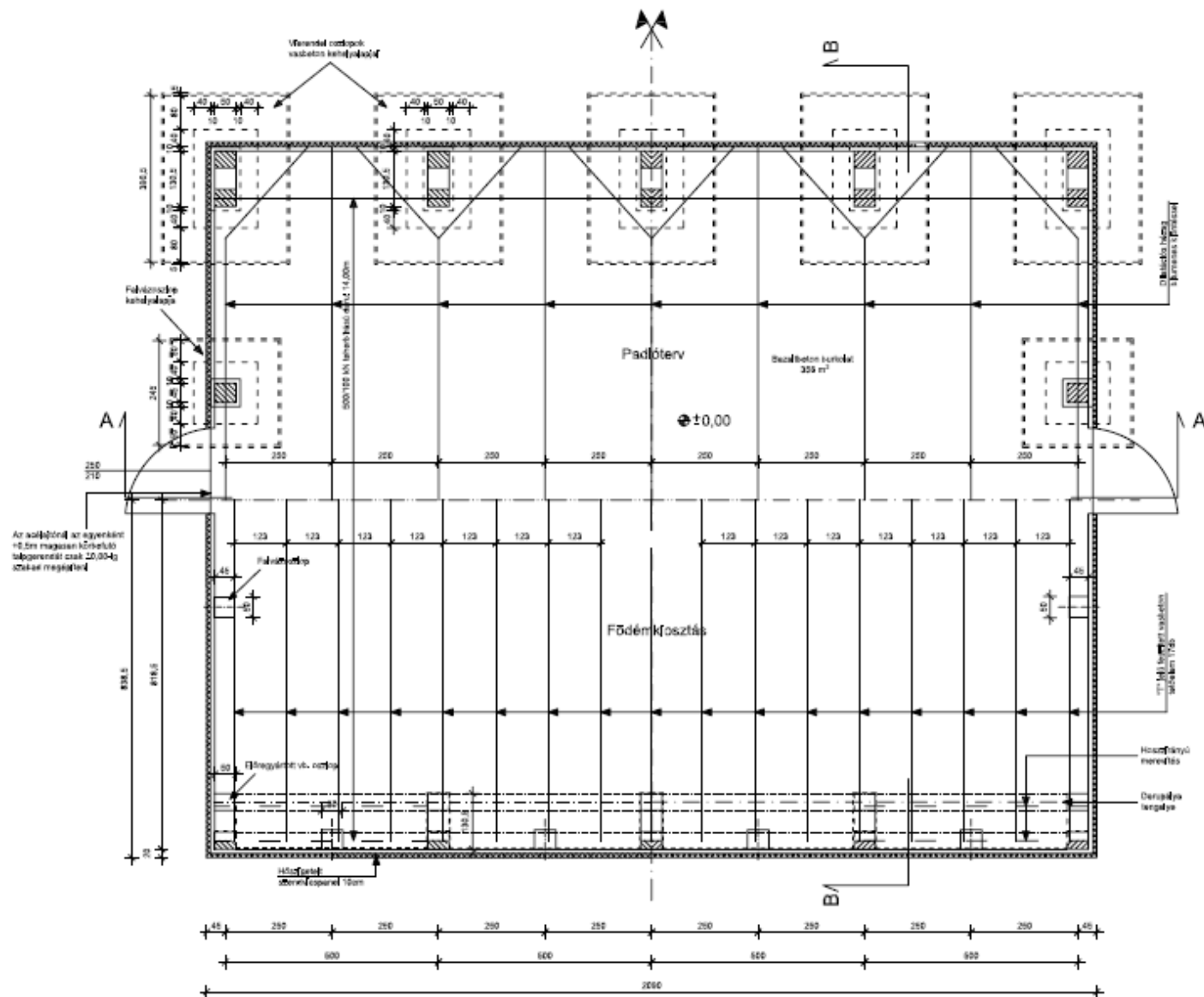
Pécs, 2019. szeptember 1.

Szabó Imre Gábor

2. ábra. Tervezési feladatlap

2. Vázlattervek

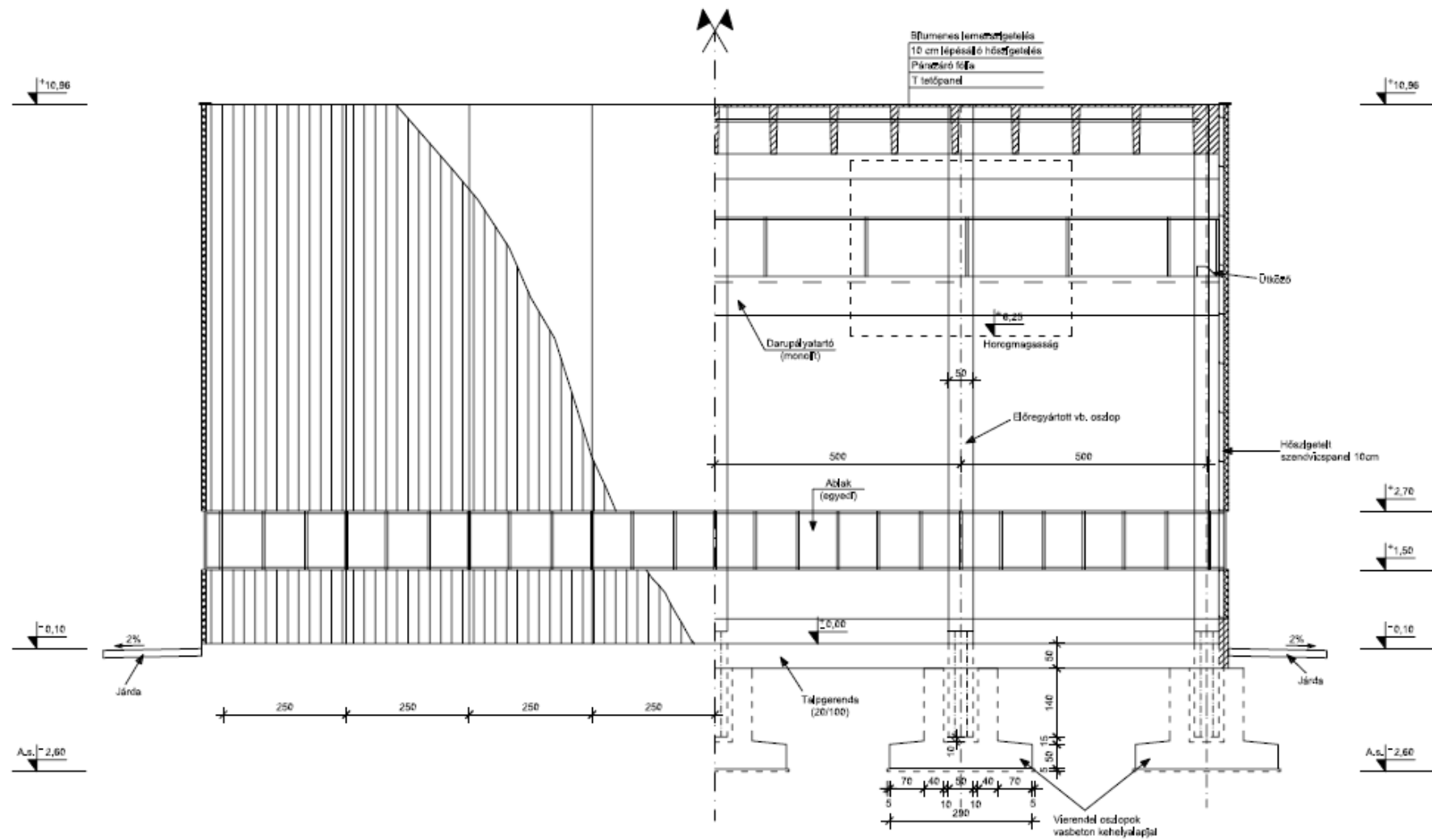
PADLÓTERV ÉS FÖDÉMKIOSZTÁS M=1:100

PTE PMMK, Szállásépítési és Tartószerkezetek Tanszék		Dátum
Magasépítési vasbetonszerkezetek		Méretarány M=1:100
Rajz megnevezése: Alaprajz, padlóterv és födémkiosztás		Rajzszám: 1.
Készítette:	Konzipánc	

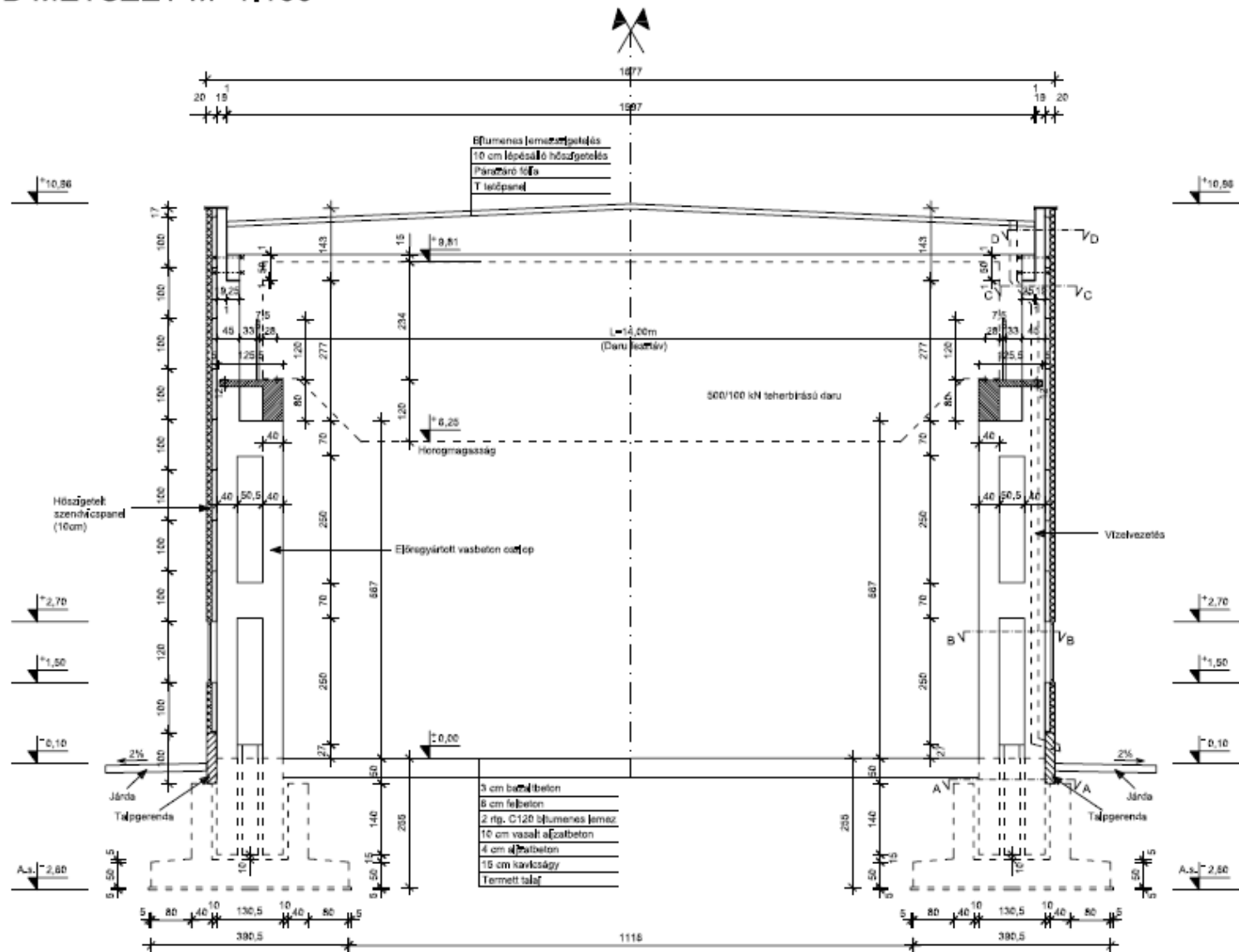
HOMLOKZATI RÉSZLET M=1:100

A-A METSZET M=1:00

PTE PMMK, Szijárdsgátn és Tartószerkezetek Tanszék		Dátum:
Magasépítési vasbetonszerkezetek		Méretarány: M=1:100
Rajz megnevezése: Homlokzati részlet és A-A metszet		Rajzszám: 2.
Készítette:	Konzulens:	

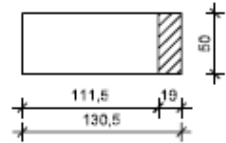
B-B METSZET M=1:100

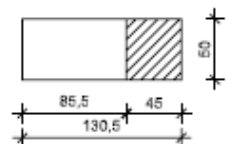
Bfűtéses jermézetpanel
10 cm lépcsős hőszigetelés
Parafabarok
Tetőpanel

3 cm beton
8 cm beton
2 rög. C120 alumenes jemez
10 cm vasalt acélbeton
4 cm beton
15 cm kavcságy
Termelt talaj

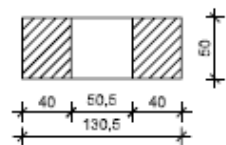
D-D METSZET

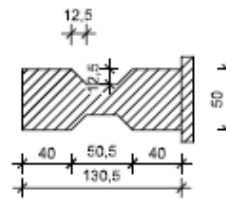
C-C METSZET

B-B METSZET

A-A METSZET

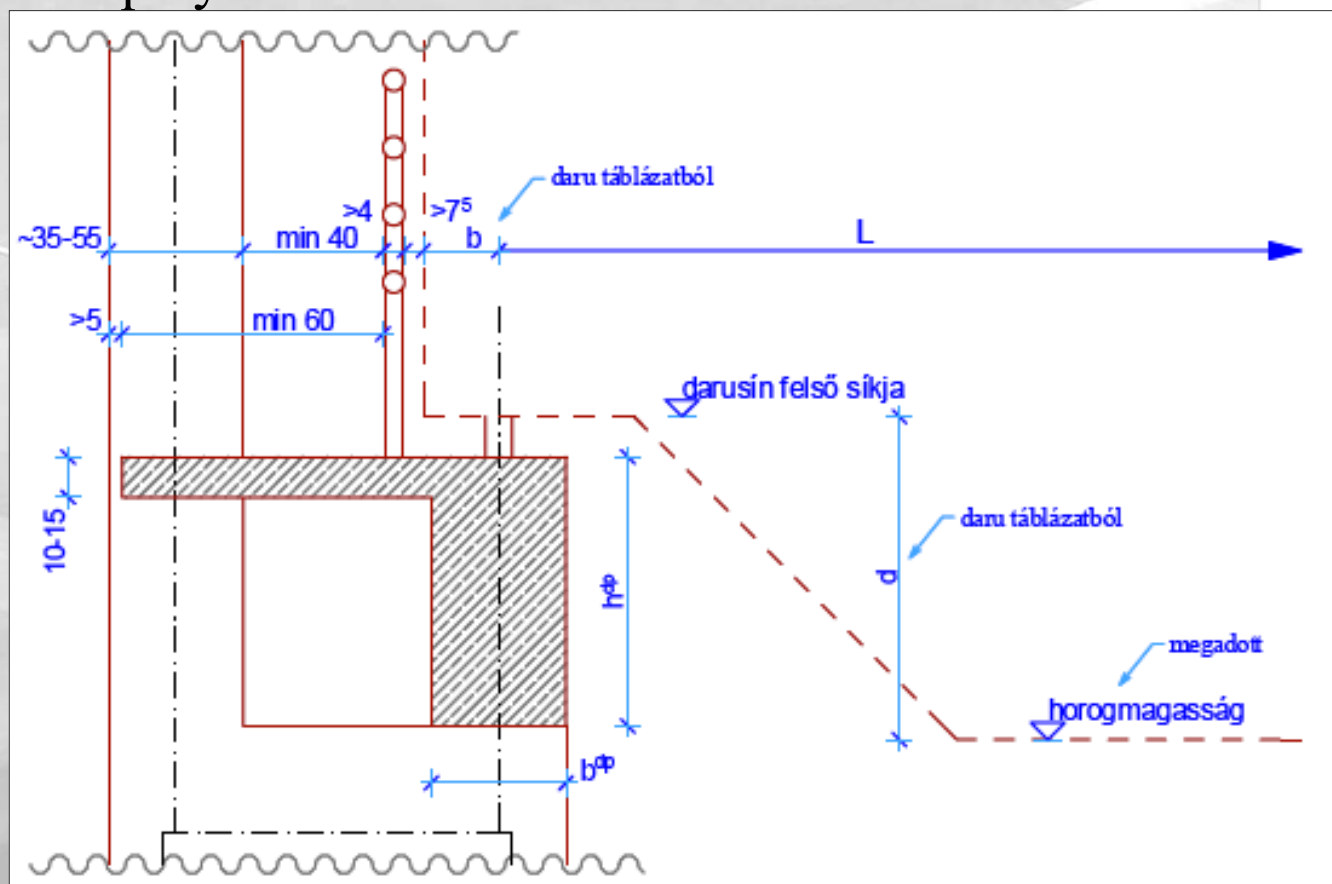

PTE PMMK, Szilárdságtan és Tartószerkezetek Tanszék		Dátum:
Magasépítési vasbetonszerkezetek		Méretarány: M=1:100
Rajz megnevezése: B - B metszet		Rajzszám: 3.
Készítette:	Konzulens:	

3. Közelítő méretfelvétel

3.1. Darupályatartó méretfelvétele

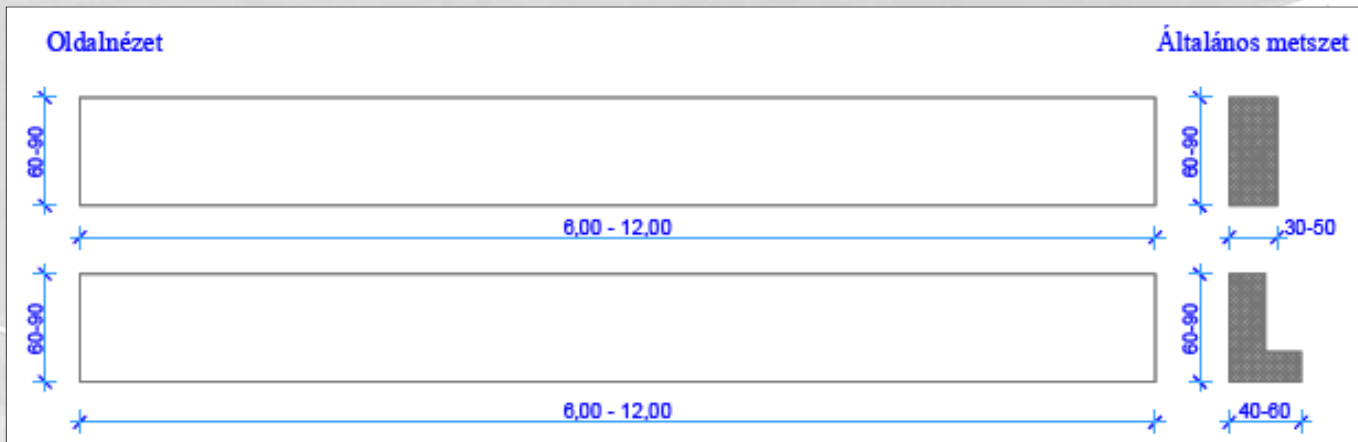

3. ábra. Darupályatartó méretfelvétele

$$h^{\phi} = \frac{a_k}{11} \div \frac{a_k}{13} \text{ ahol "a}_k\text{" a keretállások tengelytávolsága}$$
$$b^{\phi} = \frac{h^{\phi}}{2} \div \frac{h^{\phi}}{3}$$

A darutáblázat megtalálható a segédlet 82. oldalán.

3.2. Rövidfőtartó méretfelvétele

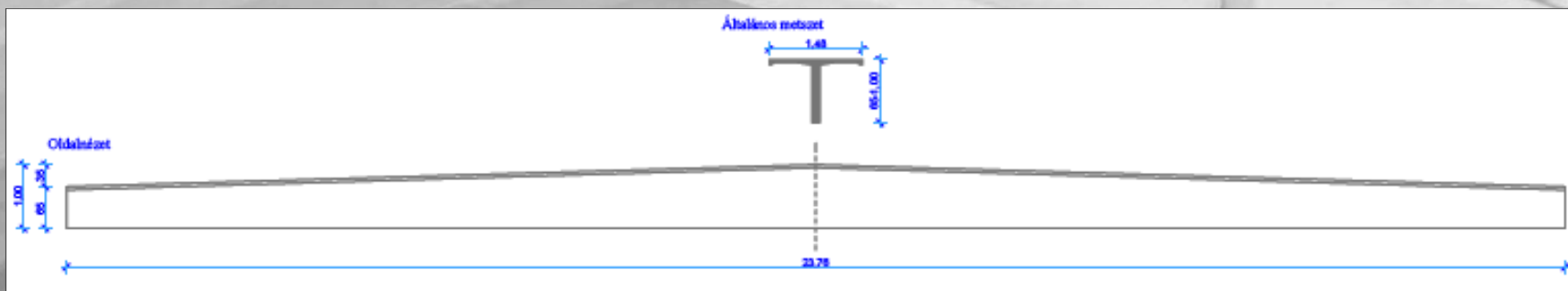

4. ábra. Előregyártott „□” és „L” keresztmetszetű vasbeton rövidfőtartók vázlatai

Magassága: $\frac{a_k}{10} \div \frac{a_k}{12}$

3.3. Tetőpanel méretfelvétele

- katalógusból kiválasztott „T” vagy „Π” panel
- Ferrobeton, ÁÉV, BVM katalógus, segédletben is megtalálható

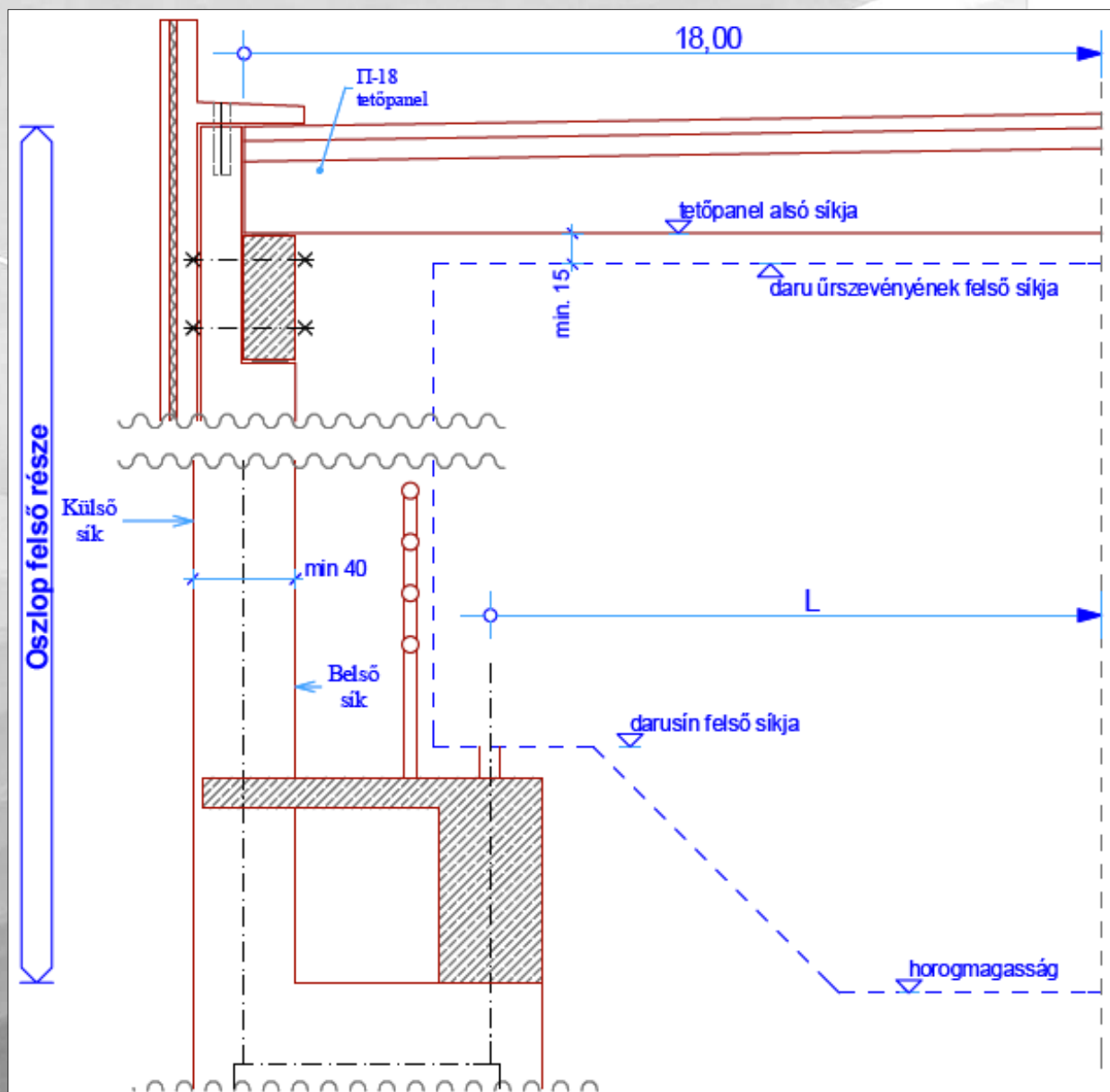

5. ábra. T-24-es tetőelem vázlata

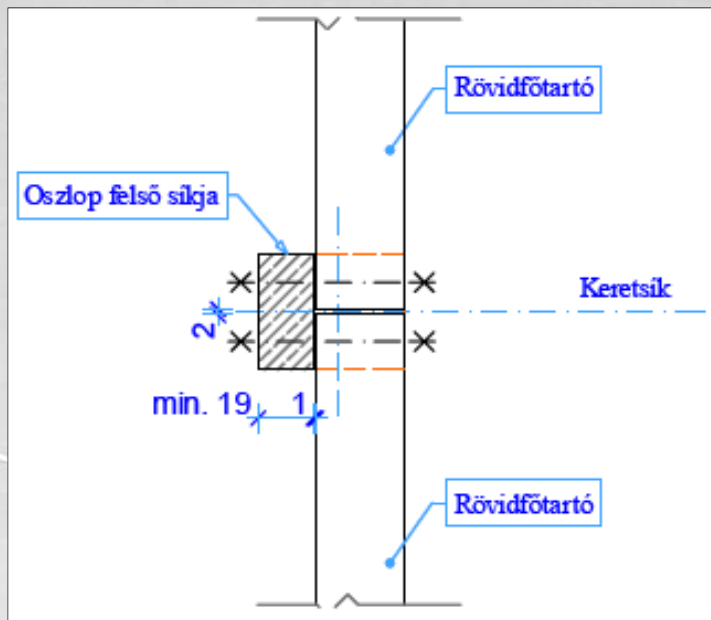

3.4 Oszlop méretfelvétele

3.4.1 Felső szakasz

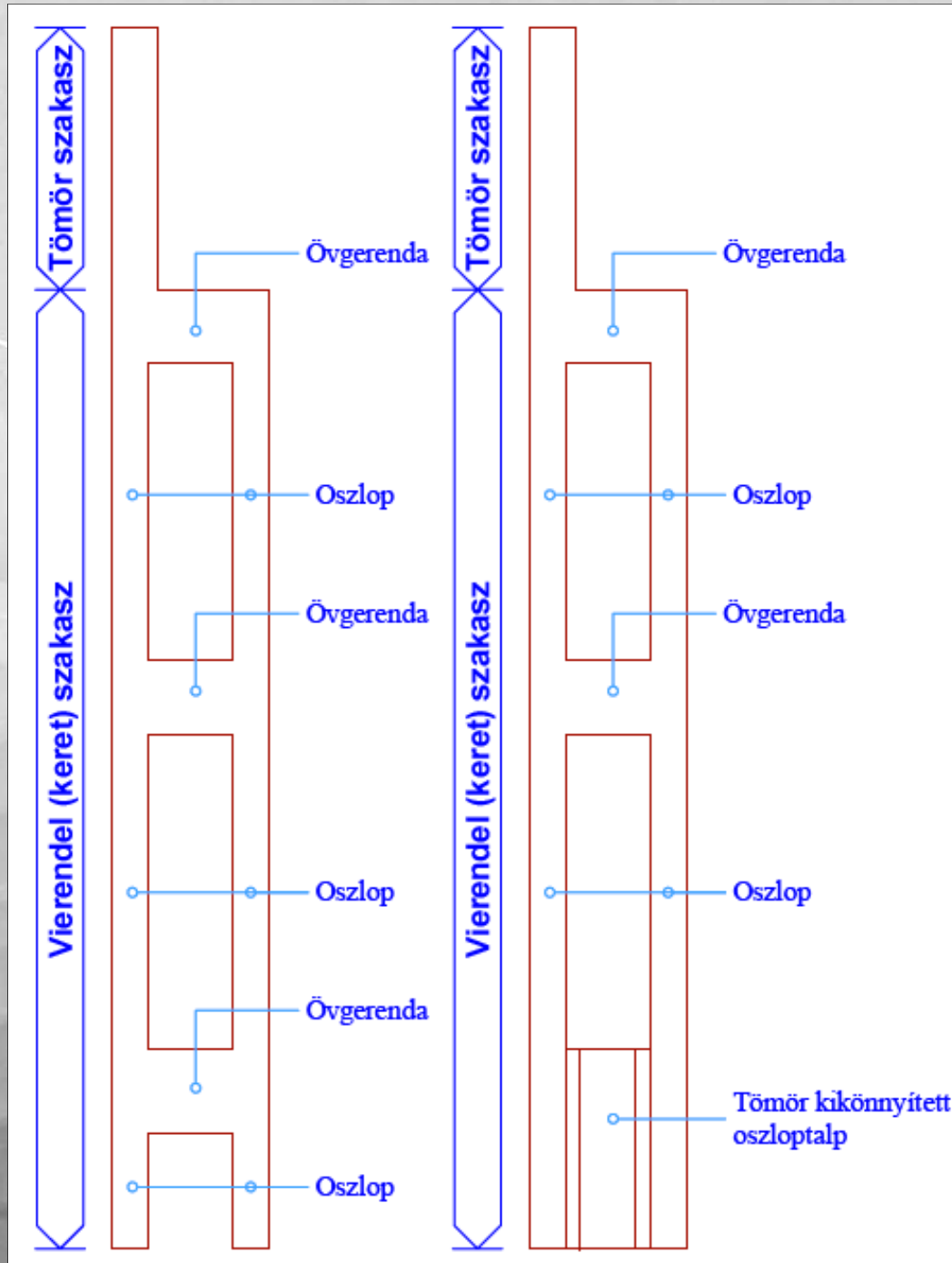

6. ábra. Oszlop felső részének geometriai kialakítása

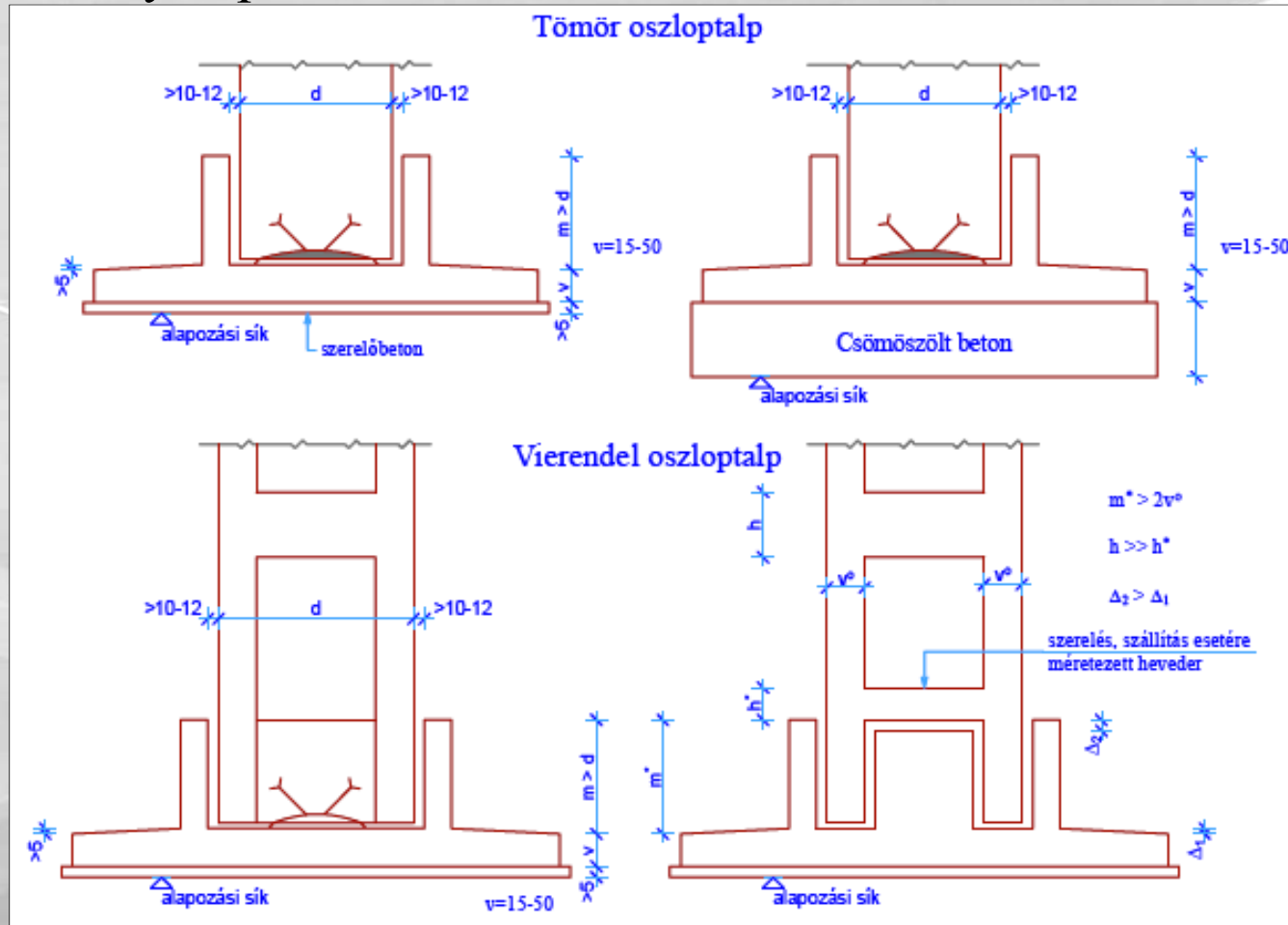
7. ábra. Rövidfőtartók feltámaszkodása az oszlop felső részére (felülnézet)

3.4.2 Alsó szakasz

8. ábra. Vierendel oszlop általános kialakításai

3.5 Kehelyalap méretfelvétele

9. ábra. Vasbeton kehelyalap általános kialakítása

- 10 cm-es hézag kialakítása a függőbe állítás, szintezés miatt, utólagos habarcs kitöltés.

4. Közelítő ellenőrző számítások

4.1 Felhasznált szabványok, szakirodalom

4.2 Csarnokot érő hatások

4.2.1 Állandó hatások

- a tető rétegrend önsúlya, súlyelemzése,
- tetőpanel önsúlya (táblázatból vett adat),
- rövidfőtartó önsúlya (táblázatból vett adat),
- oszlop önsúlya (alsó és felső rész),
- darupályatartó önsúlya,
- falpanelek önsúlya,
- falvázgerendák önsúlya,
- kehelyalap önsúlya.

4.2.2 Esetleges hatások

➤ hóteher

$$s = \mu_i \cdot c_e \cdot c_t \cdot s_k$$

ahol: μ_i = alaki tényező

c_e = szél miatti csökkentő tényező (=1,0),

c_t = hőmérsékleti csökkentő tényező (=1,0),

s_k = felszíni hóteher karakterisztikus értéke.

- Totális, féloldalas I., féloldalas II.

➤ szélteher

$$w_e = q_{\text{ref}} \cdot c_e \cdot (z_e) \cdot c_{pe}$$

$$w_i = q_{\text{ref}} \cdot c_e \cdot (z_i) \cdot c_{pi}$$

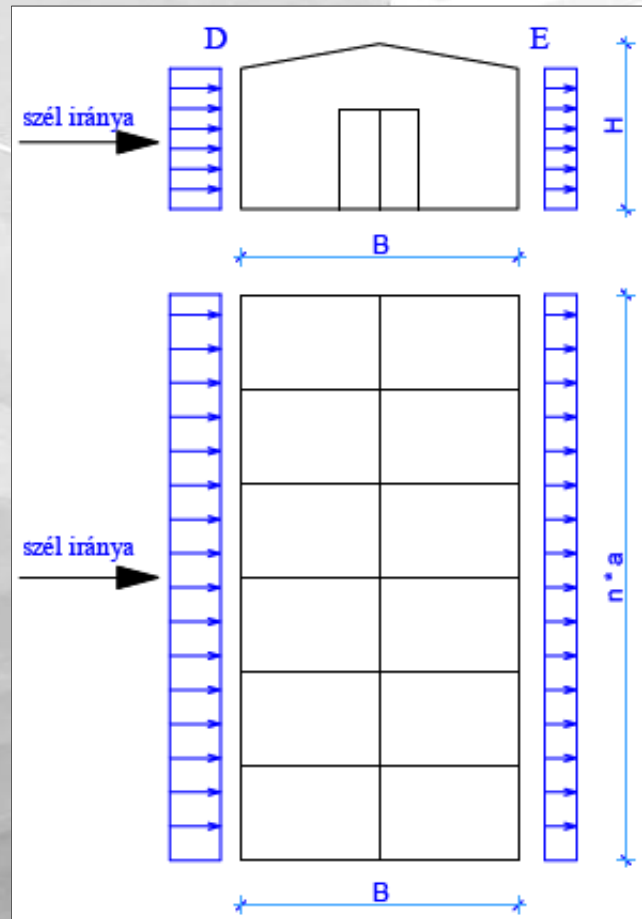
ahol: q_{ref} = az adott területre jellemző felszíni szélnyomási érték

c_e = helyszíntényező

c_{pe} = külső nyomási tényező

c_{pi} = belső nyomási tényező

- Külvárosi, ipari övezet (III. beépítettségi kategória).
- Elegendő egy szélnyomás-zóna figyelembe vétele, amennyiben a vizsgált oldalfal magassága nem haladja meg a szél irányára merőleges szélességi méretet.

10. ábra. A szélteher értelmezése

- B/H aránynak megfelelő lineáris interpoláció.

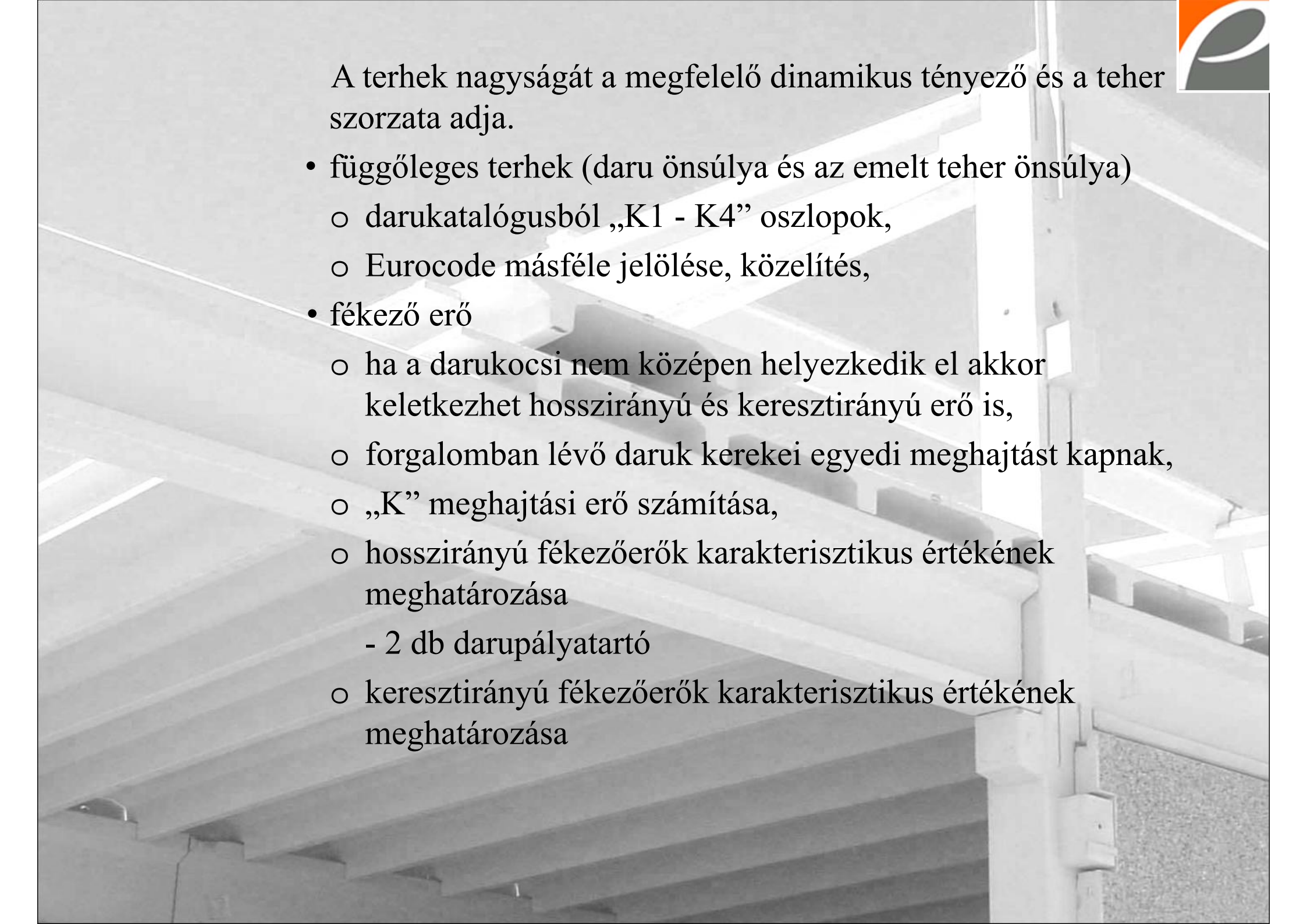

➤ daruteher

- többirányú teher (függőleges, hosszirányú vízszintes, keresztirányú vízszintes),
- a daru mozgása által keltett hatások legkedvezőtlenebb kombinációja adja a daruterhet
  - a daru önsúlya,
  - az emelt teher önsúlya,
  - a daruhíd gyorsulásából és lassulásából származó erők,
  - a darukocsi gyorsulásából és lassulásából származó erők,
  - ferdénfutási erők,
  - szélhatás miatt kialakuló erők (szabadban),
  - tesztteher,
  - ütközési erő,
  - elakadási erő.
- dinamikus tényező

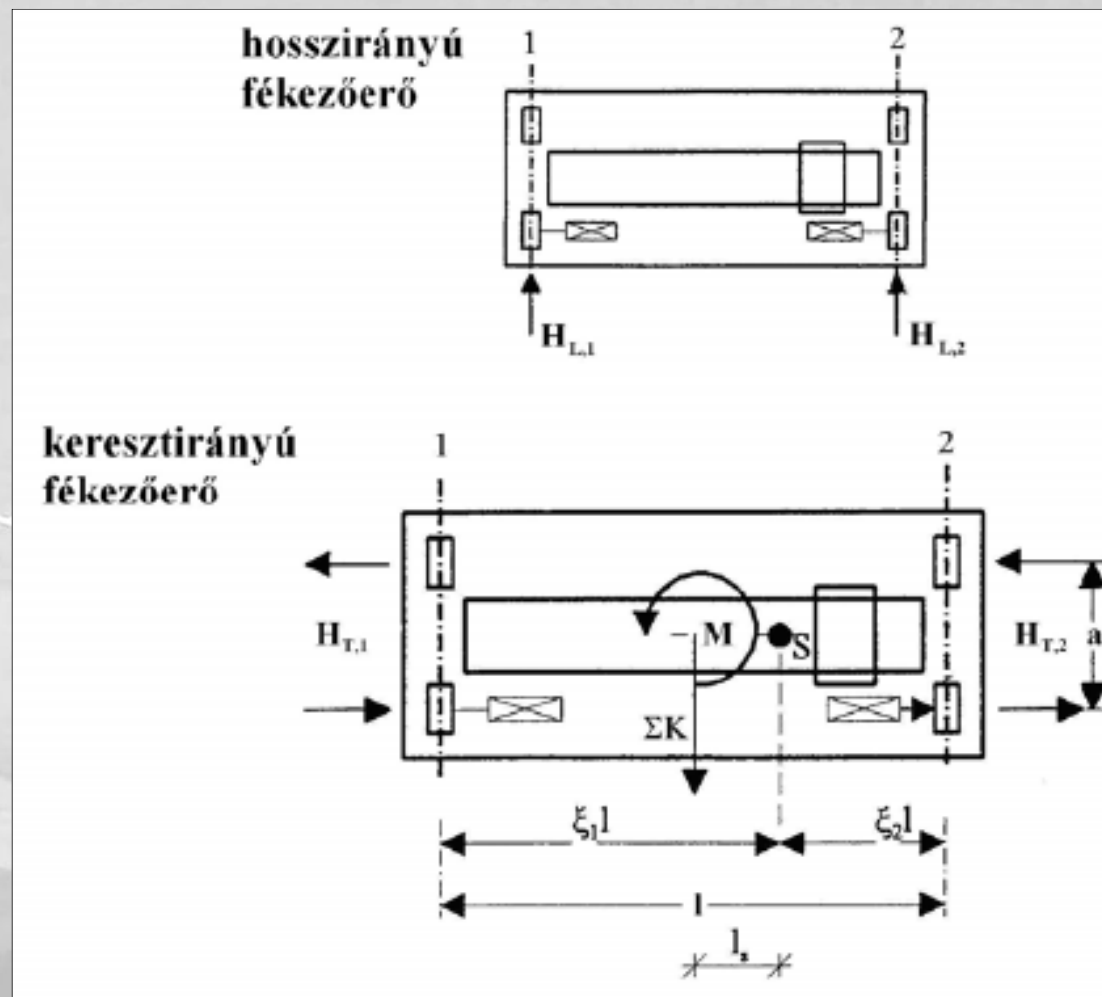
$$V_1, V_2 \dots V_7$$

A terhek nagyságát a megfelelő dinamikus tényező és a teher szorzata adja.

- függőleges terhek (daru önsúlya és az emelt teher önsúlya)
  - darukatalógusból „K1 - K4” oszlopok,
  - Eurocode másféle jelölése, közelítés,
- fékező erő
  - ha a darukocsi nem középen helyezkedik el akkor keletkezhet hosszirányú és keresztirányú erő is,
  - forgalomban lévő daruk kerekei egyedi meghajtást kapnak,
  - „K” meghajtási erő számítása,
  - hosszirányú fékezőerők karakterisztikus értékének meghatározása
    - 2 db darupályatartó
  - keresztirányú fékezőerők karakterisztikus értékének meghatározása

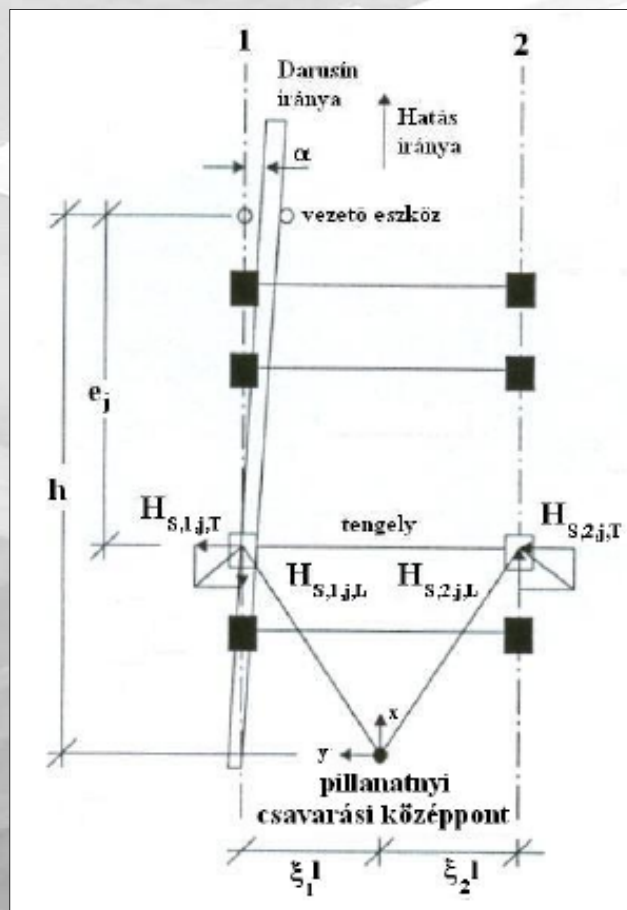

11. ábra. Kereszt- és hosszirányú fékezőerők

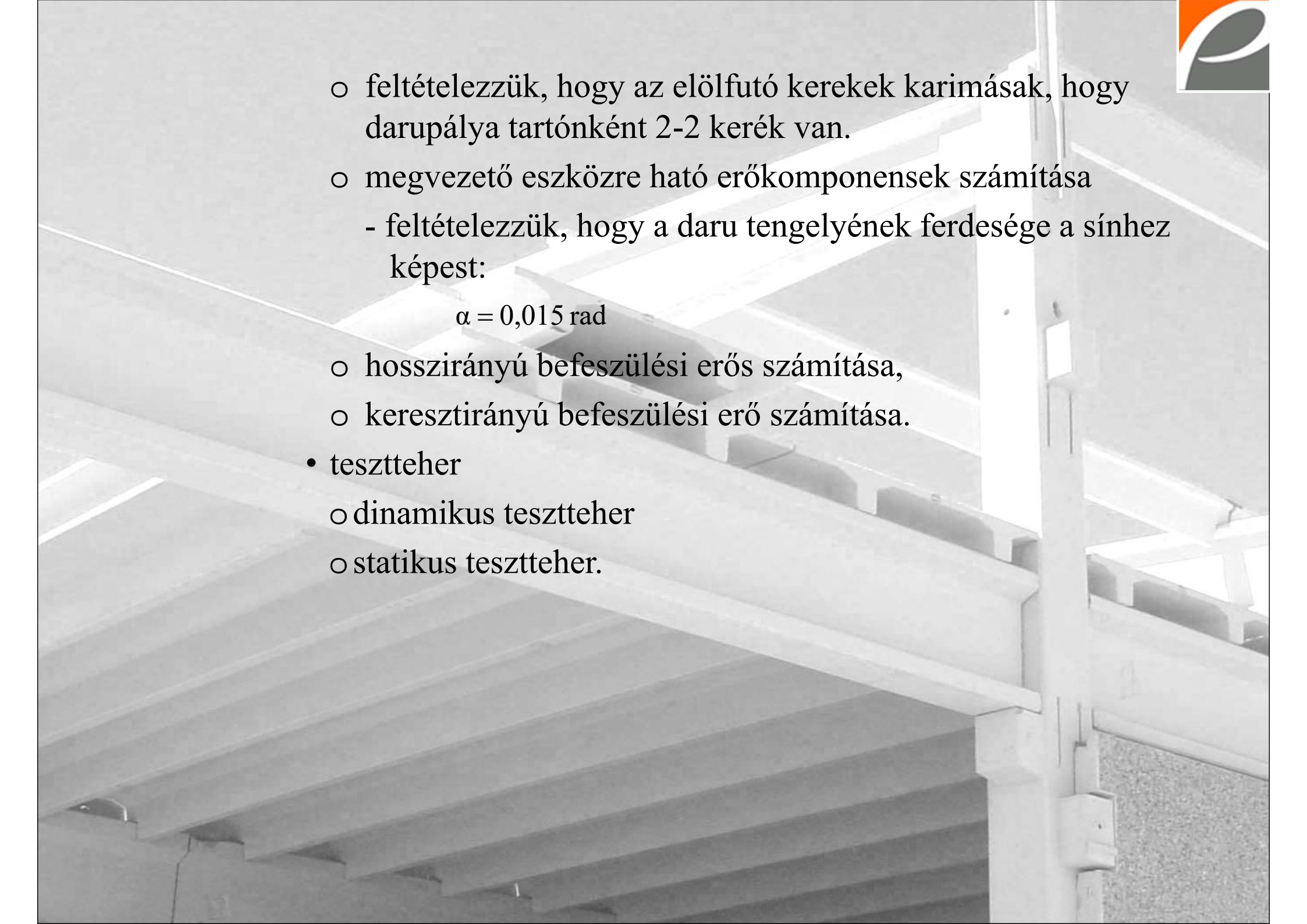

- oldallökő erő
  - a darukocsi gyorsulásából és fékezéséből alakul ki,
  - általában a hossz tengelyre szimmetrikus, egy darupályatartón futó kerekeken azonos nagyságú és irányú oldallökő erők alakulnak ki.

- befeszülési erő

- a számítás során feltételezzük, hogy a daruhíd oldalirányban a darusínhez van hozzáerősítve egy un. megvezető eszközzel,

12. ábra. A befeszülési erők

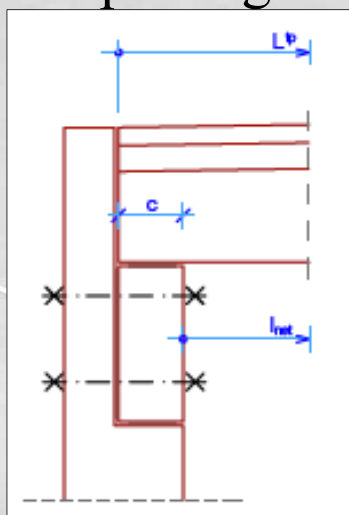
-
-
- feltételezzük, hogy az előfutó kerekek karimásak, hogy darupálya tartónként 2-2 kerék van.
  - megvezető eszközre ható erőkomponensek számítása
    - feltételezzük, hogy a daru tengelyének ferdesége a sínhez képest:

$$\alpha = 0,015 \text{ rad}$$

- hosszirányú befeszülési erő számítása,
- keresztirányú befeszülési erő számítása.
- tesztteher
  - dinamikus tesztteher
  - statikus tesztteher.

4.3 Tetőpanel közelítő ellenőrzése

4.3.1 Tetőpanel geometriai adatai, statikai váz

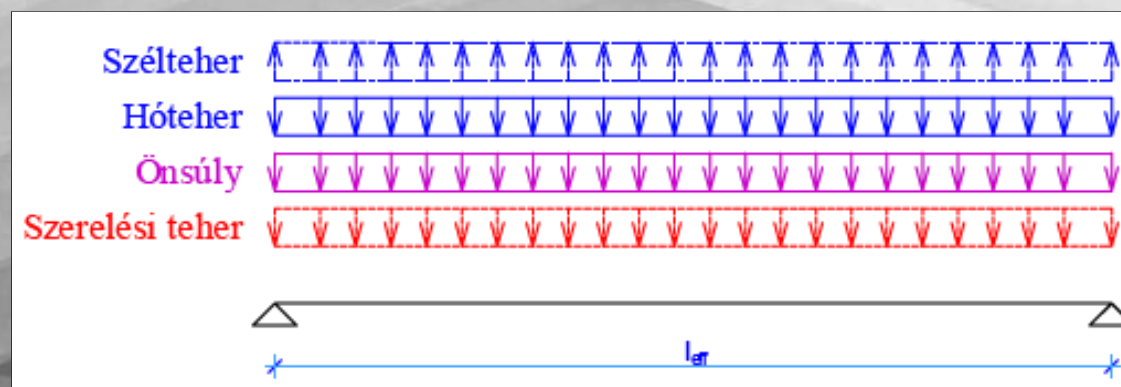

13. ábra. A tetőpanel hossza és a feltámaszkodási hossz

4.3.2 Tetőpanel anyagjellemzői

4.3.3 Tetőpanelre ható erők és hatáskombinációk

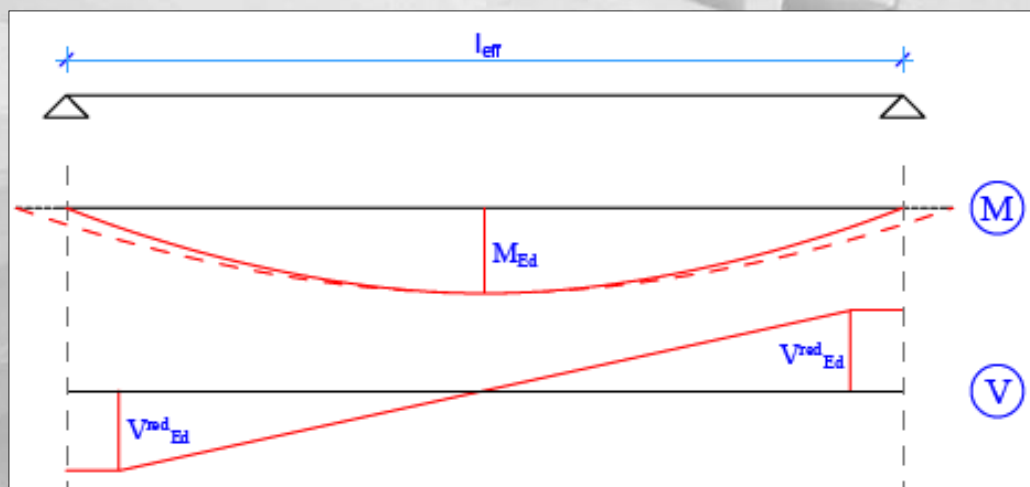
- állandó hatások (önsúly, rétegrend súlya)
- esetleges hatások (hóteher)

14. ábra. A tetőpanelre ható erők

- teherbírési határállapothoz tartozó teherkombináció
  - tartós és ideiglenes tervezési állapot
- használhatósági határállapothoz tartozó hatáskombináció
  - terhek karakterisztikus kombinációja,
  - terhek gyakori kombinációja,
  - terhek kvázi-állandó kombinációja.

4.3.4 Tetőpanel közelítő ellenőrzése

15. ábra. A tetőpanel mértékadó igénybevételei

4.4 Rövidfőtartó közelítő ellenőrzése

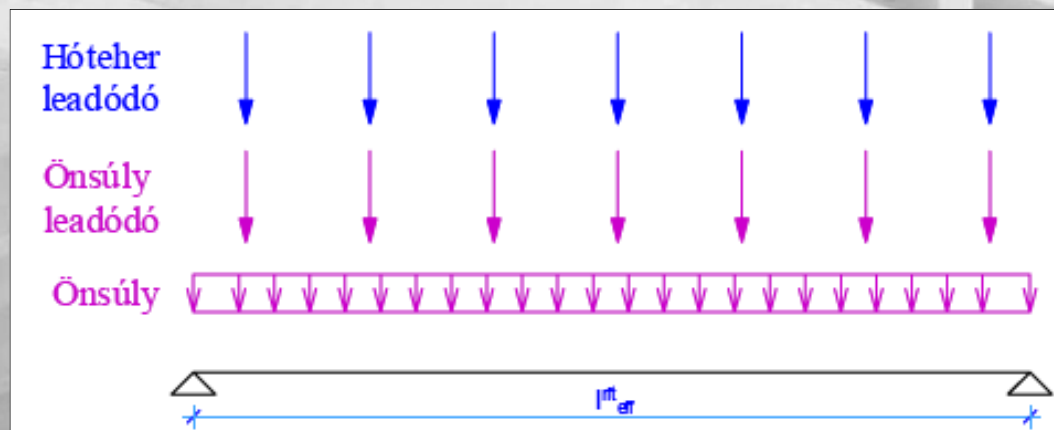
4.4.1 Rövidfőtartó geometriai adatai, statikai váza

Szintén kéttámaszú tartó!

4.4.2 Rövidfőtartó anyagjellemzői

4.4.3 Rövidfőtartóra ható erők és hatáskombinációk

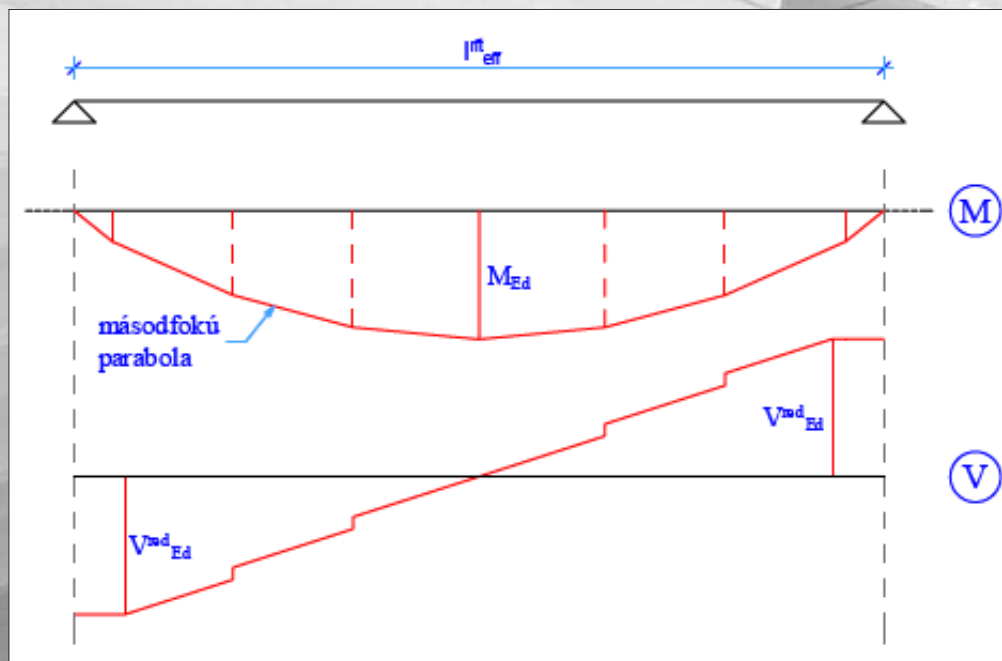
- állandó hatások
  - önsúly,
  - leadódó önsúly („T” panel önsúlya, rétegrend önsúlya)
- esetleges hatások (leadódó hóteher)

16. ábra. A rövidfőtartóra ható erők

- teherbírési határállapothoz tartozó teherkombináció
  - tartós és ideiglenes tervezési állapot
- használhatósági határállapothoz tartozó hatáskombináció
  - terhek karakterisztikus kombinációja,
  - terhek gyakori kombinációja,
  - terhek kvázi-állandó kombinációja.

4.4.4 Rövidfőtartó közelítő ellenőrzése

17. ábra. A rövidfőtartó mértékadó igénybevételei

4.5 Darupályatartó közelítő ellenőrzése

4.5.1 Darupályatartó geometriai adatai, statikai váza

Többszámú tartó!

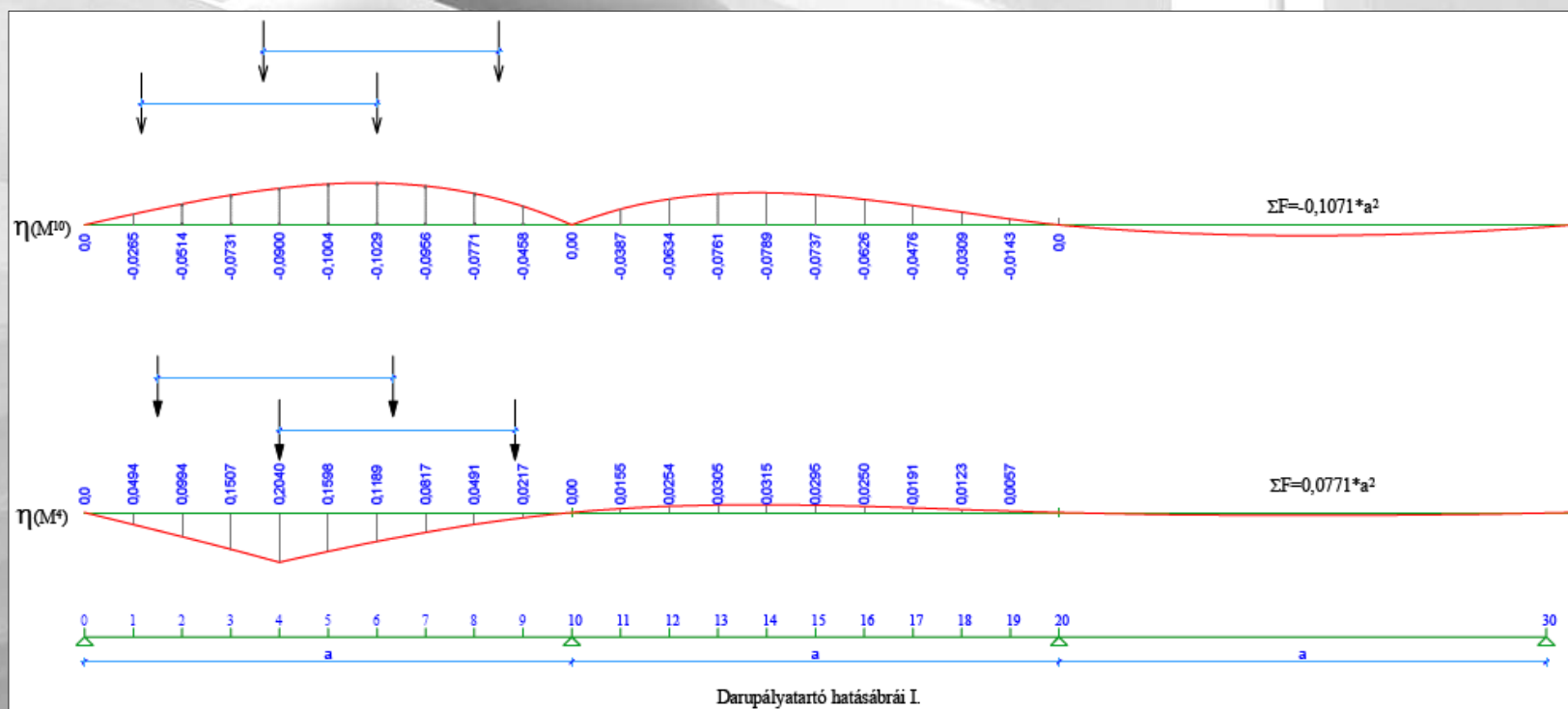
4.5.2 Darupályatartó anyagjellemzői

4.5.3 Darupályatartóra ható erők és hatáskombinációk

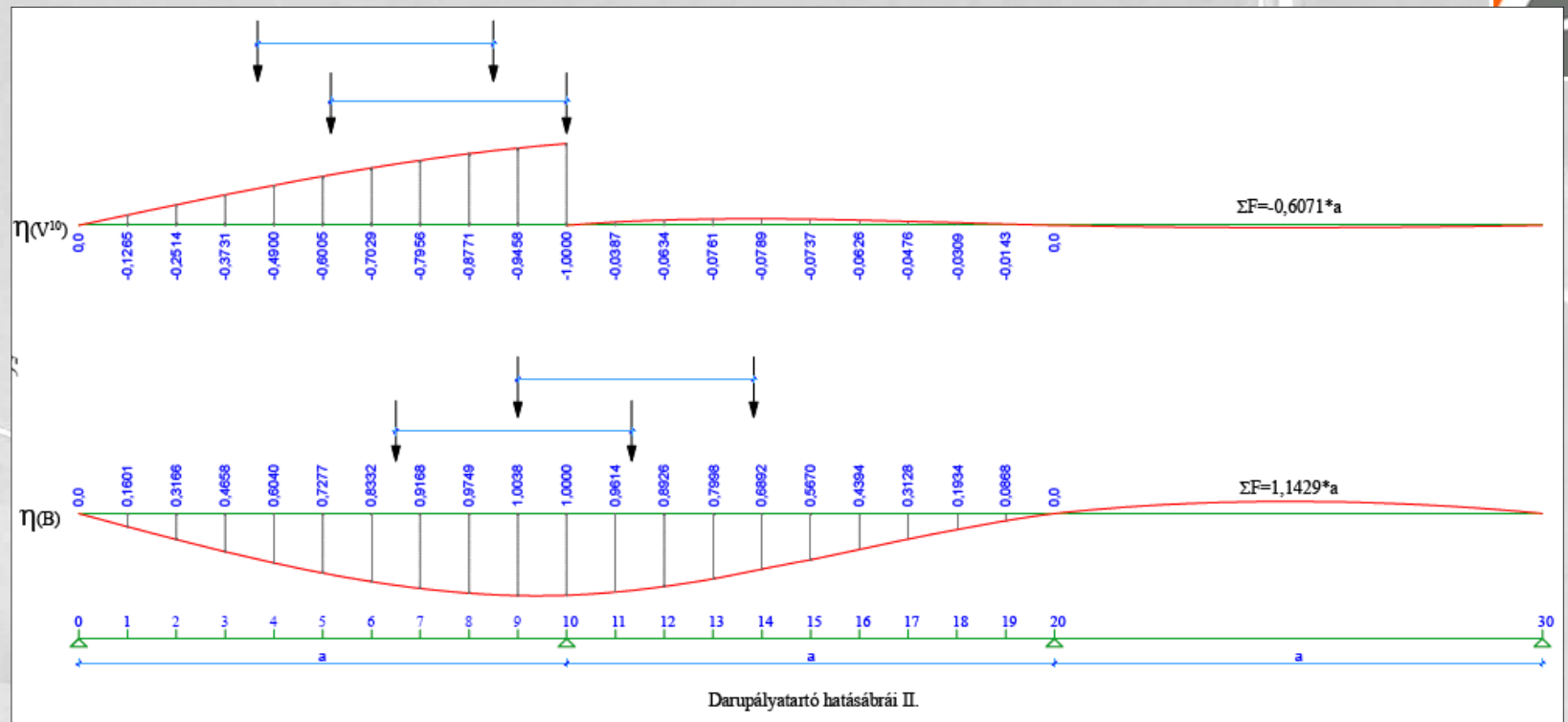
- állandó hatások (önsúly)
- esetleges hatások
  - hasznos teher elhanyagolható,
A daru mozgásakor nem tartózkodhatnak a járdán!
  - daruteher csoportok,
    - teherbírési határállapot (7 eset),
    - használhatósági határállapot (1 eset)
- teherbírési határállapothoz tartozó teherkombináció
  - tartós és ideiglenes tervezési állapot

- használhatósági határállapothoz tartozó hatáskombináció
  - terhek karakterisztikus kombinációja,
  - terhek gyakori kombinációja,
  - terhek kvázi-állandó kombinációja.

4.5.4 Igénybevételek számítása hatására segítségével

18. ábra. Darupályatartó hatásábrái I.

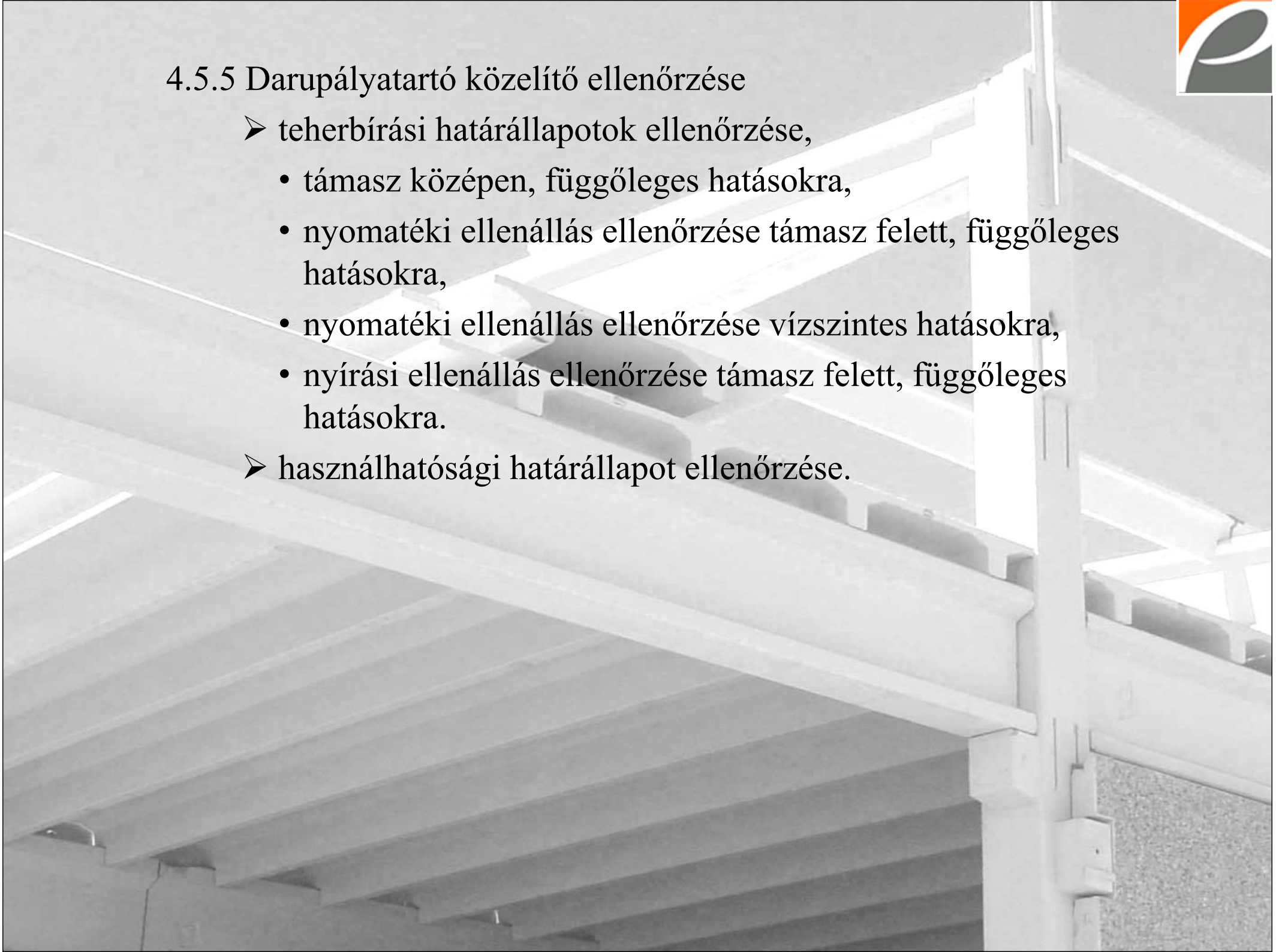

19. ábra. Darupályatartó hatásábrái II.

- nyomaték tervezési értéke támaszközépen (függőleges),
- nyomaték tervezési értéke támasz felett (függőleges),
- nyíróerő tervezési értéke támasz felett (függőleges),
- nyomaték tervezési értéke támaszközépen (vízszintes),
- nyomaték tervezési értéke támasz felett (vízszintes).

4.5.5 Darupályatartó közelítő ellenőrzése

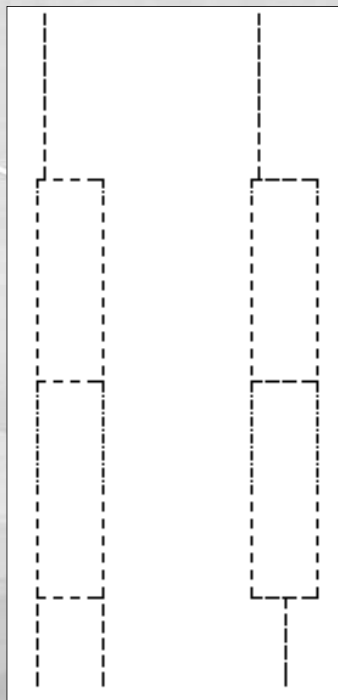
- teherbírési határállapotok ellenőrzése,
  - támasz közepén, függőleges hatásokra,
  - nyomatéki ellenállás ellenőrzése támasz felett, függőleges hatásokra,
  - nyomatéki ellenállás ellenőrzése vízszintes hatásokra,
  - nyírési ellenállás ellenőrzése támasz felett, függőleges hatásokra.
- használhatósági határállapot ellenőrzése.

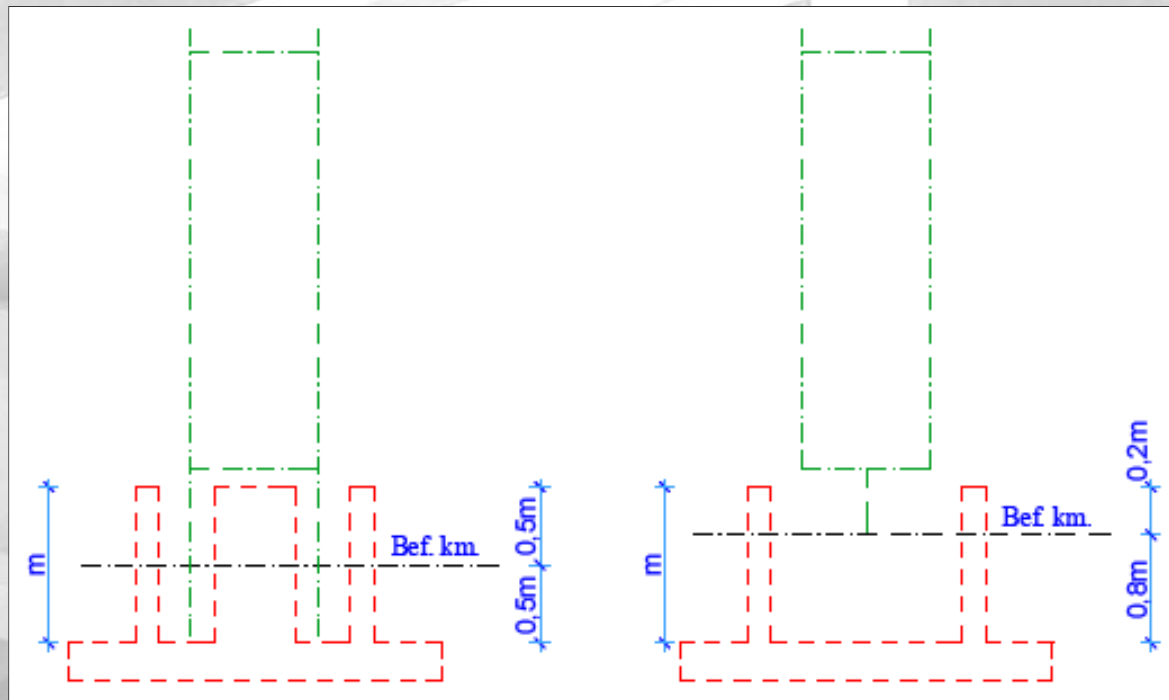
4.6 Vierendel oszlop közelítő ellenőrzése

4.6.1 Vierendel oszlop geometriai adatai, statikai váza

Az alsó kialakítás két féle lehet:

20. ábra. Vierendel oszlop lehetséges statikai vázai

21. ábra. Vierendel oszlop befogási keresztmetszete

4.6.2 Vierendel oszlop anyagjellemzői

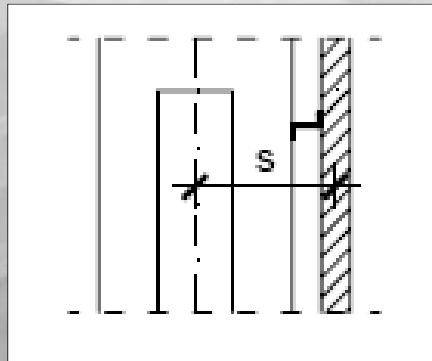
Beton: minimum C20

Betonacél pl: S500B

4.6.3 Vierendel oszlopra ható erők és hatáskombinációk

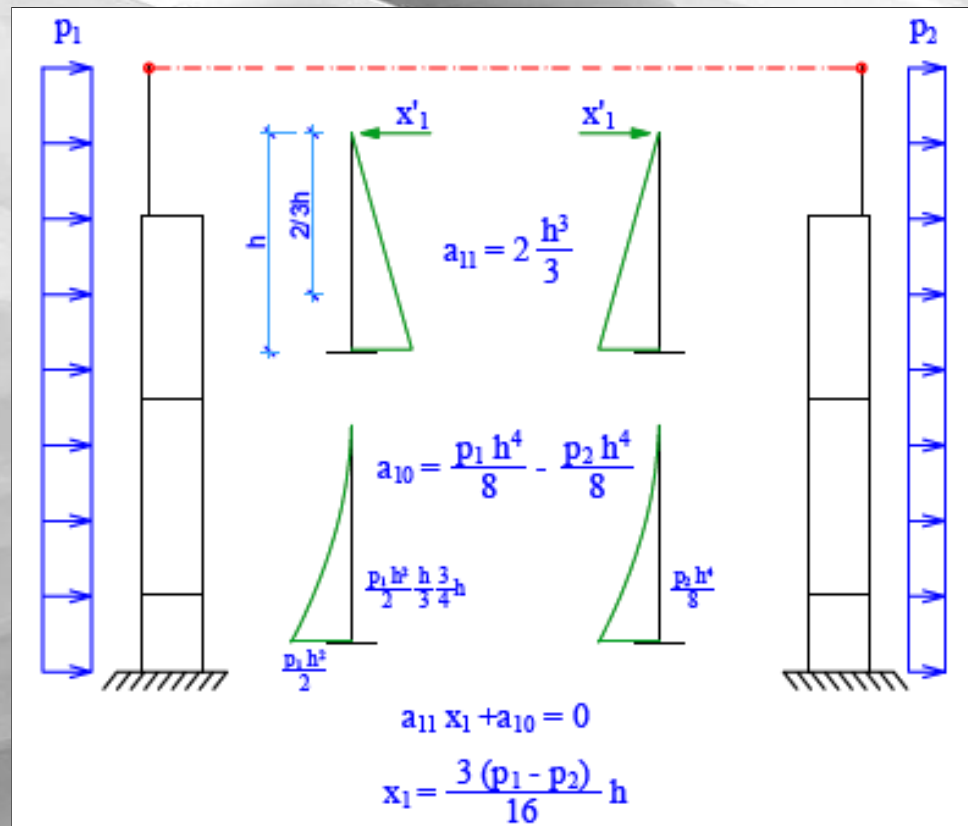
➤ állandó hatások

- oszlop önsúlya (alsó és felső rész),
- leadódó önsúly (pontoszerűen hat),
  - rövid főtartóról
(rövid főtartó önsúlya, tetőpanel önsúlya, tető rétegrend önsúlya),
  - darupályatartóról
(darupályatartó önsúlya),
  - falpanel önsúlya.

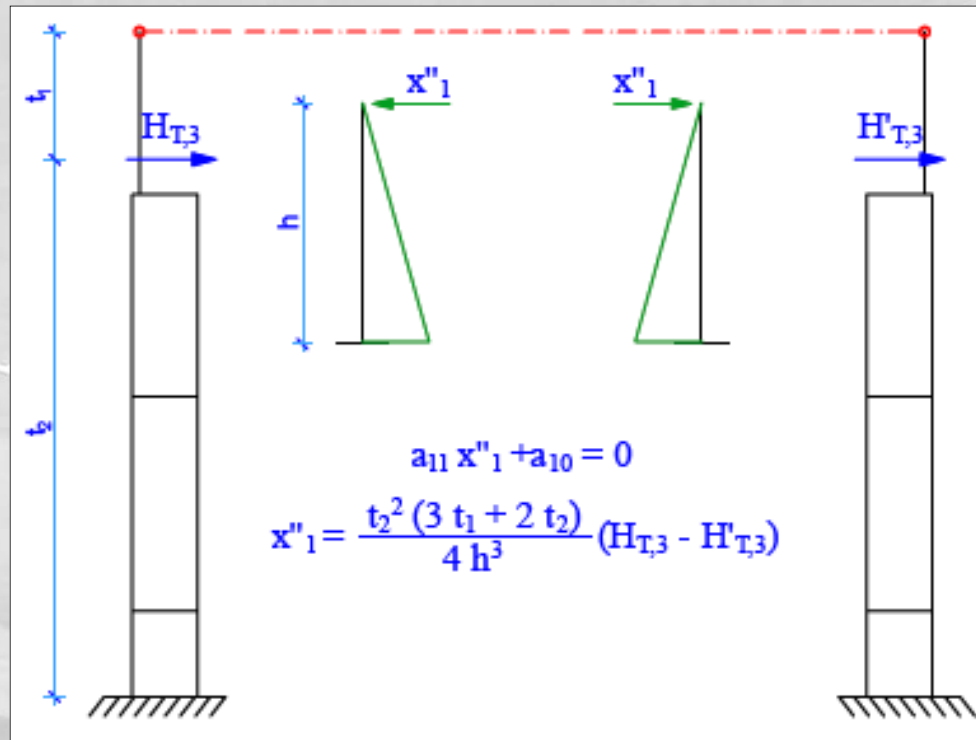
22. ábra. A falpanel külpontossága

- esetleges hatások
  - leadódó hőteher (pontoszerűen hat, függőleges),
  - leadódó szélteher (pontoszerűen hat, vízszintes),
  - leadódó daruteher (pontoszerűen hat, függőleges és vízszintes).
- kapcsolati erő számítása vízszintes hatásokból erőmódszerrel
  - szélteherből

23. ábra. Kapcsolati erő a szélteherből

- vízszintes daruteherből (oldallökő erő és ferdénfutás)

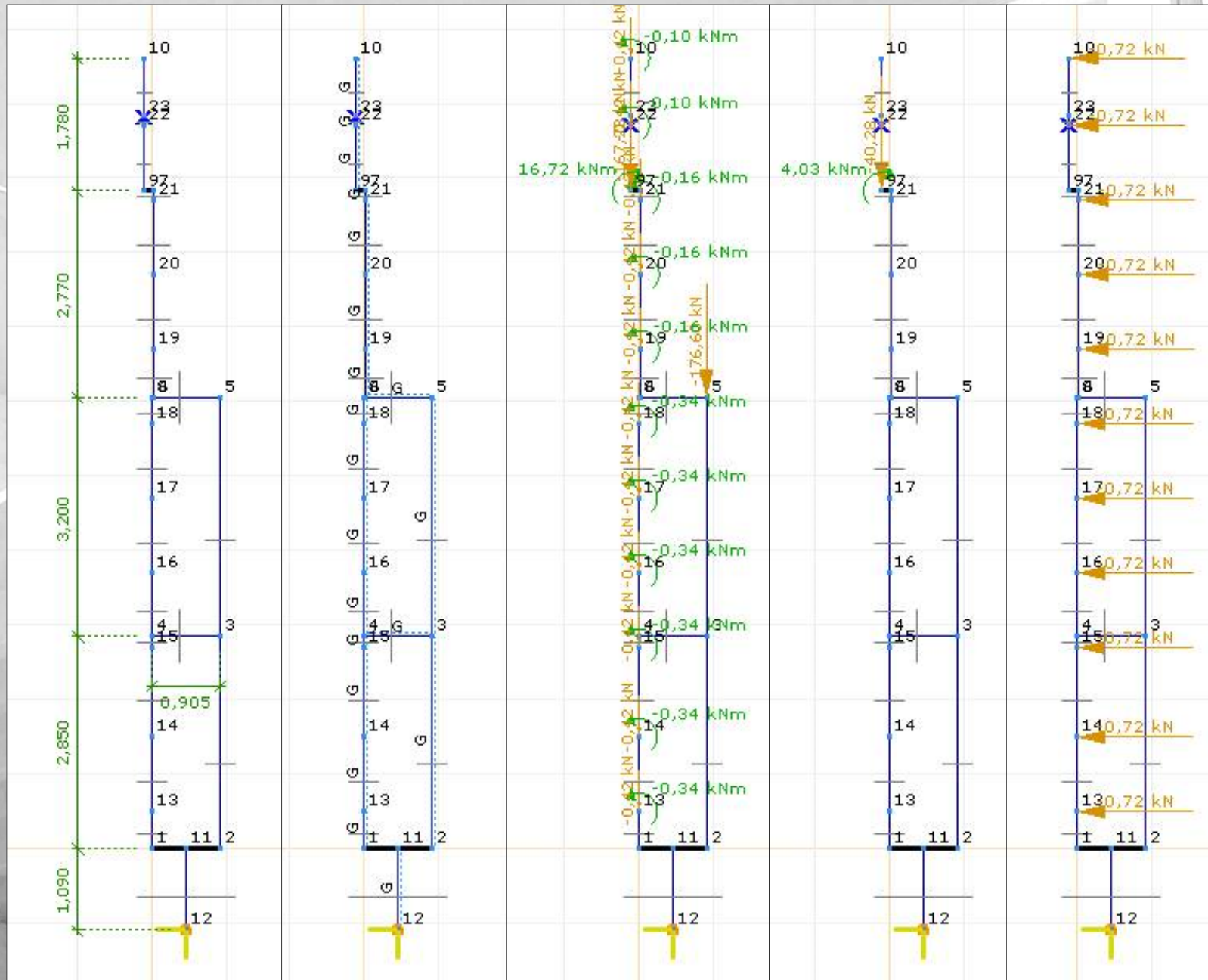
24. ábra. Kapcsolati erő a daruteherből

- hatáskombinációk meghatározása
  - teherbírési határállapothoz tartozó hatáskombináció (Axis vége-selemes program segítségével)

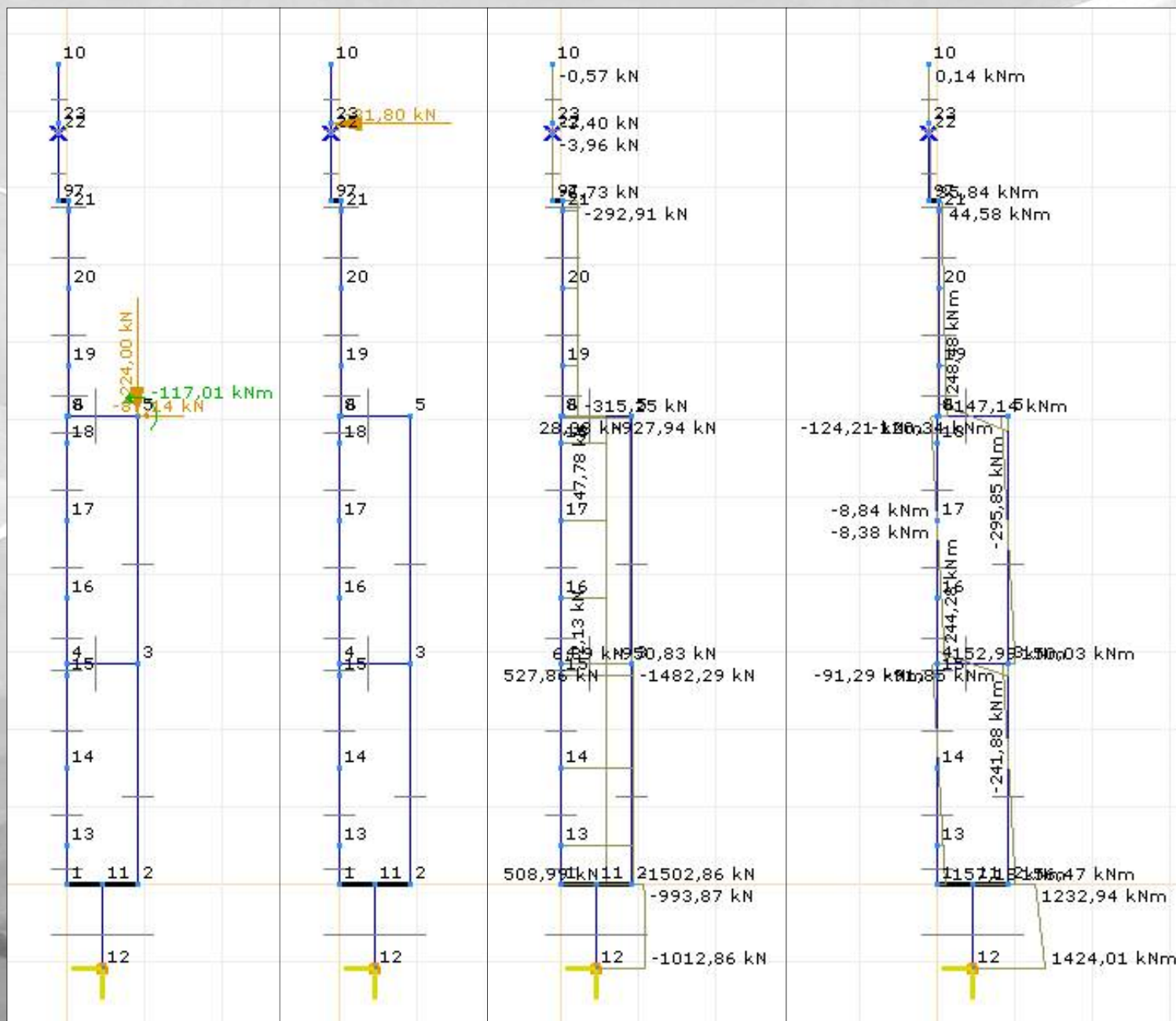
Geometria, önsúly, leadódó önsúly, hőteher, szélteher

25. ábra. Vierendel oszlop modellje I.

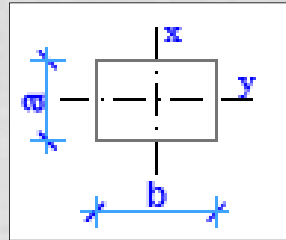
daruteher, kapcsolati erő, normálerő ábra, nyomatéki ábra

26. ábra. Vierendel oszlop modellje II.

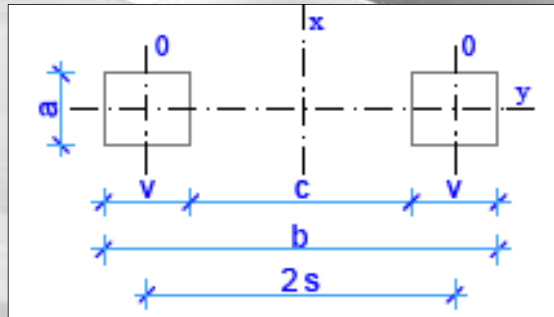
4.6.4 Vierendel oszlop kihajlási hosszának meghatározása keretsíkban

- felső, tömör keresztmetszetű szakasz (l_1, v_1)

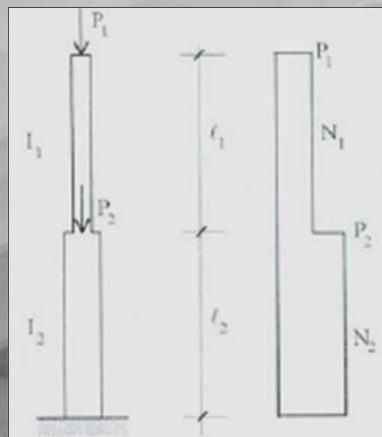
27. ábra. Vierendel oszlop felső részének keresztmetszete

- alsó szakasz, keret jellegű szakasz inerciája

28. ábra. Vierendel oszlop alsó részének keresztmetszete

- P_1 és P_2 erők meghatározása táblázatok segítségével (csak a felső szakaszon!)

$$P_1 = g_{\text{oszl},f} + G_{\text{rft}} + S$$

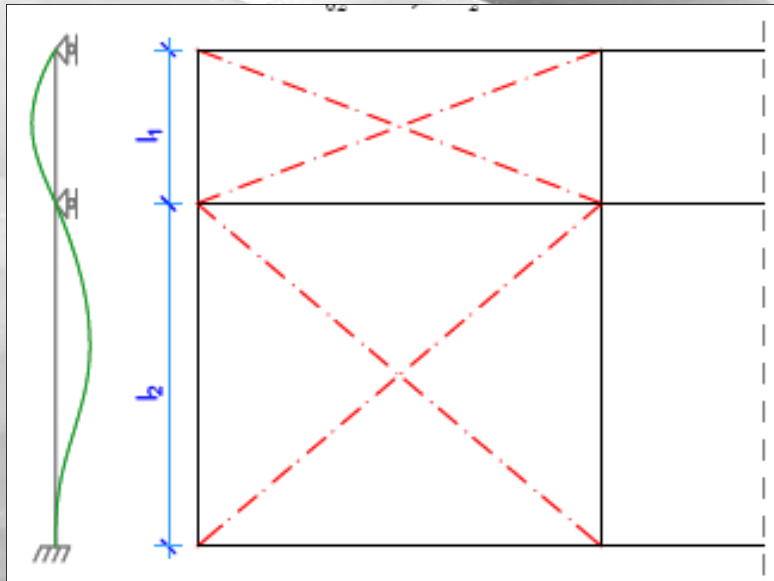
$$P_2 = g_{\text{oszl},a} + G_{\text{dp}} + Q_{\text{emelt}}$$

29. ábra. Változó keresztmetszetű oszlop

➤ alsó, keret jellegű szakasz ($l_{0,2}$)

$$\left(\frac{l_{0,2}}{h}\right)_{\text{red}} = \frac{1}{0,9} \cdot \frac{\lambda_{\text{red}}}{3,46} \cong \frac{\lambda_{\text{red}}}{3}$$

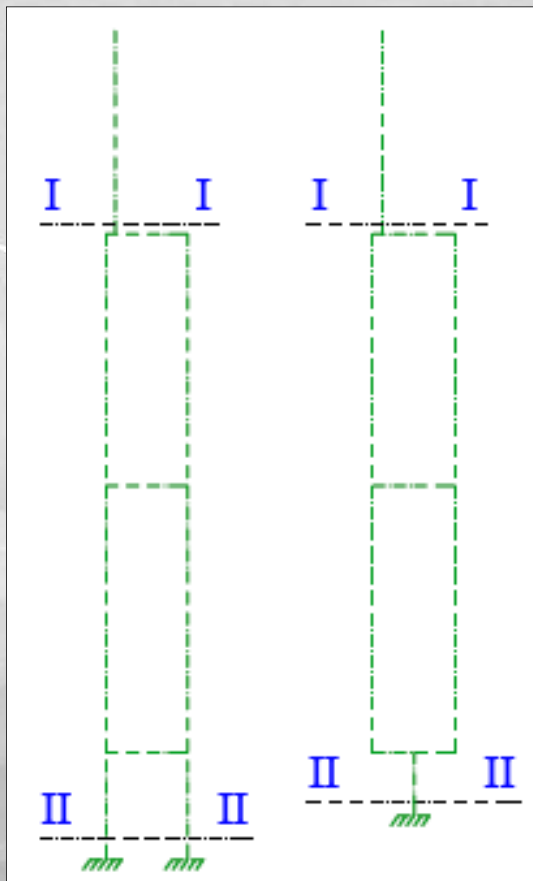
4.6.5 Vierendel oszlop kihajlási hosszának meghatározása keretsíkra merőlegesen

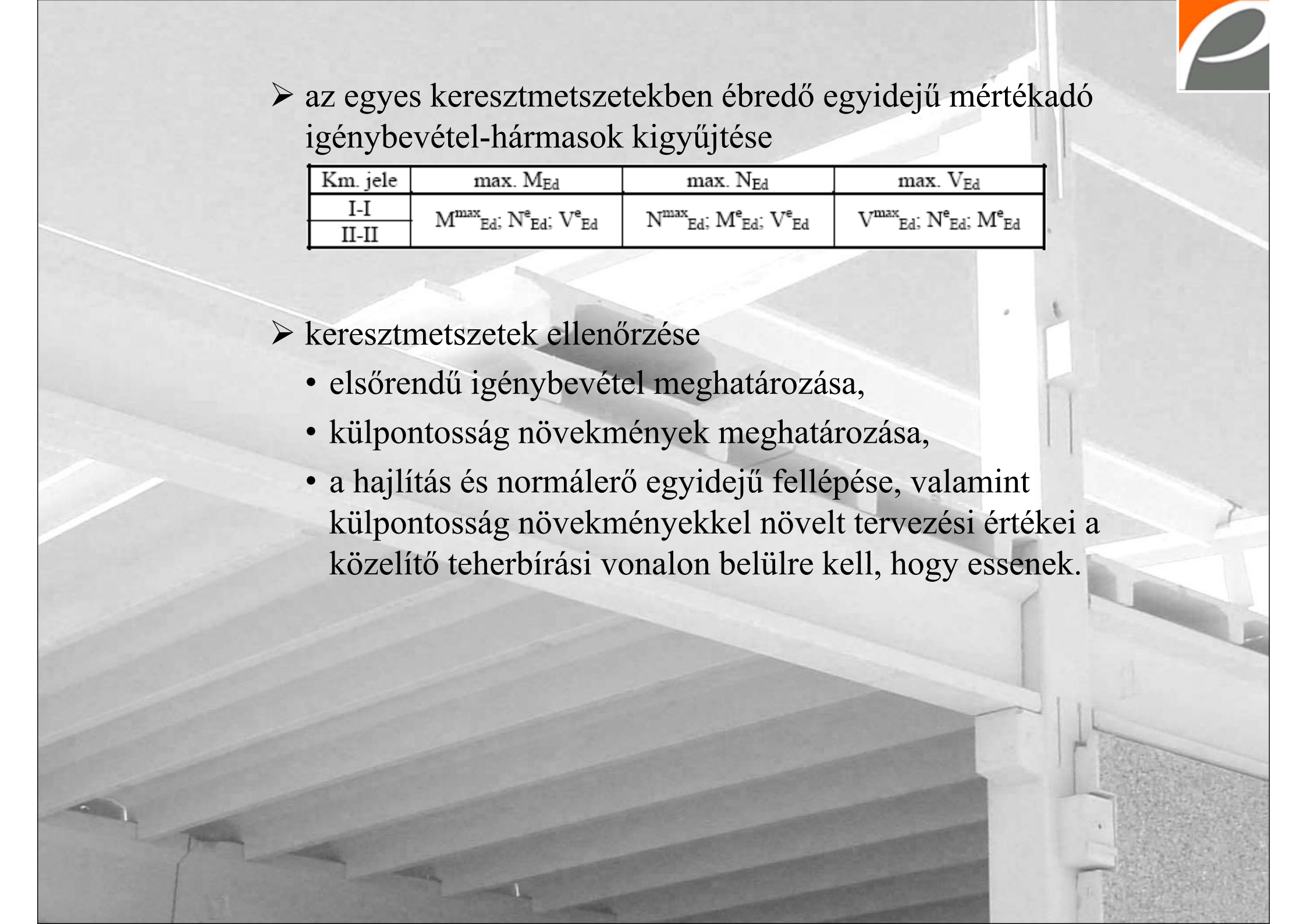

30. ábra. Vierendel oszlop kihajlási hosszának értelmezése keretsíkra merőlegesen

4.6.6 Vierendel oszlop közelítő ellenőrzése

Külön-külön kell ellenőrizni a két (alsó és felső) oszlopszakaszt.

31. ábra. Vizsgálendő oszlop keresztmetszetek

-
-
- az egyes keresztmetszetekben ébredő egyidejű mértékadó igénybevétel-hármasok kigyűjtése

Km. jele	max. M_{Ed}	max. N_{Ed}	max. V_{Ed}
I-I	$M_{Ed}^{max}; N_{Ed}^e; V_{Ed}^e$	$N_{Ed}^{max}; M_{Ed}^e; V_{Ed}^e$	$V_{Ed}^{max}; N_{Ed}^e; M_{Ed}^e$
II-II			

- keresztmetszetek ellenőrzése
- elsőrendű igénybevétel meghatározása,
  - külpontosság növekmények meghatározása,
  - a hajlítás és normálerő egyidejű fellépése, valamint külpontosság növekményekkel növelt tervezési értékei a közelítő teherbírási vonalon belülre kell, hogy essenek.

4.7 Kehelyalap közelítő ellenőrzése

4.7.1 Kehelyalap geometriai adatai

3.5 pontban már szerepel

4.7.2 Kehelyalap anyagjellemzői

- beton: min. C20 szilárdságú
- betonacél: S500B

4.7.3 Altalaj jellemzői

A talaj határfeszültsége, a feladatlapon megadott érték mindenkinek:

$$\sigma_H = 280 \text{ kN/m}^2$$

4.7.4 Kehelyalapra ható erők és hatáskombinációk

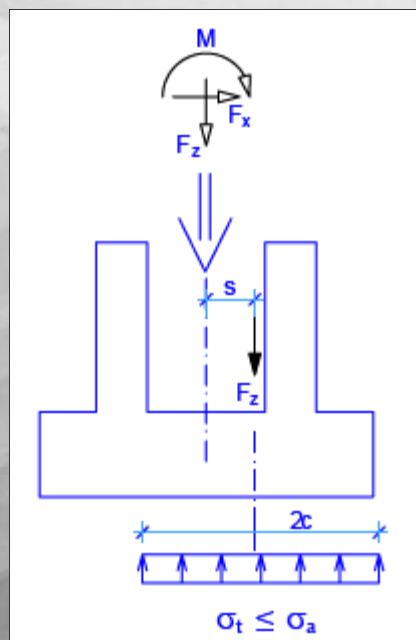
- állandó hatások
  - kehelyalap önsúlya
  - leadódó önsúly

A vierendel oszlopról leadódó reakcióerők a II-II jelű kersztmetszetben. A két különböző egyidejű igénybevétel-hármas közül az a mértékadó, amelyik nagyobb külpontossággal hat a kehelyalagra.

4.7.5 Kehelyalap közelítő ellenőrzése

Két eset vizsgálandó:

- kehelyalap alaprajzi méreteinek ellenőrzése, talajfeszültség ellenőrzése

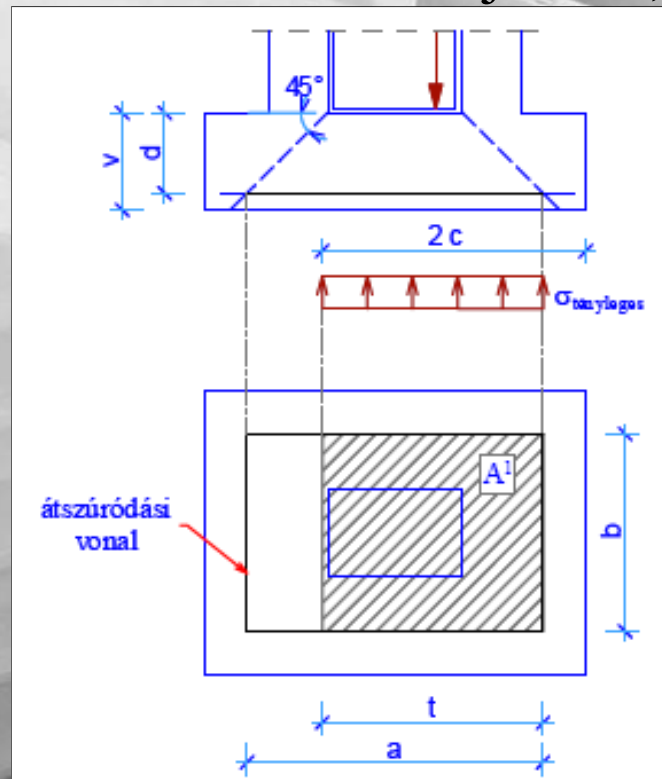
32. ábra. A kehelyalap mértékadó igénybevételei

Külpontos nyomás húzószilárdság nélküli szerkezetek esetén, képlékeny állapotban.

Feltételezzük, hogy a talpra ható erők eredője, mint külpontos nyomóerő a belső magon belül marad.

- kehelytalp vastagságának ellenőrzése
  - egyszerűsített átszűrődés vizsgálat,
  - átszűrődési vonal rajzolása,

$$d = 0,9 \cdot v$$

33. ábra. A kehelytalp vastagságának ellenőrzése

- átszűrődési teherbírás számítása.

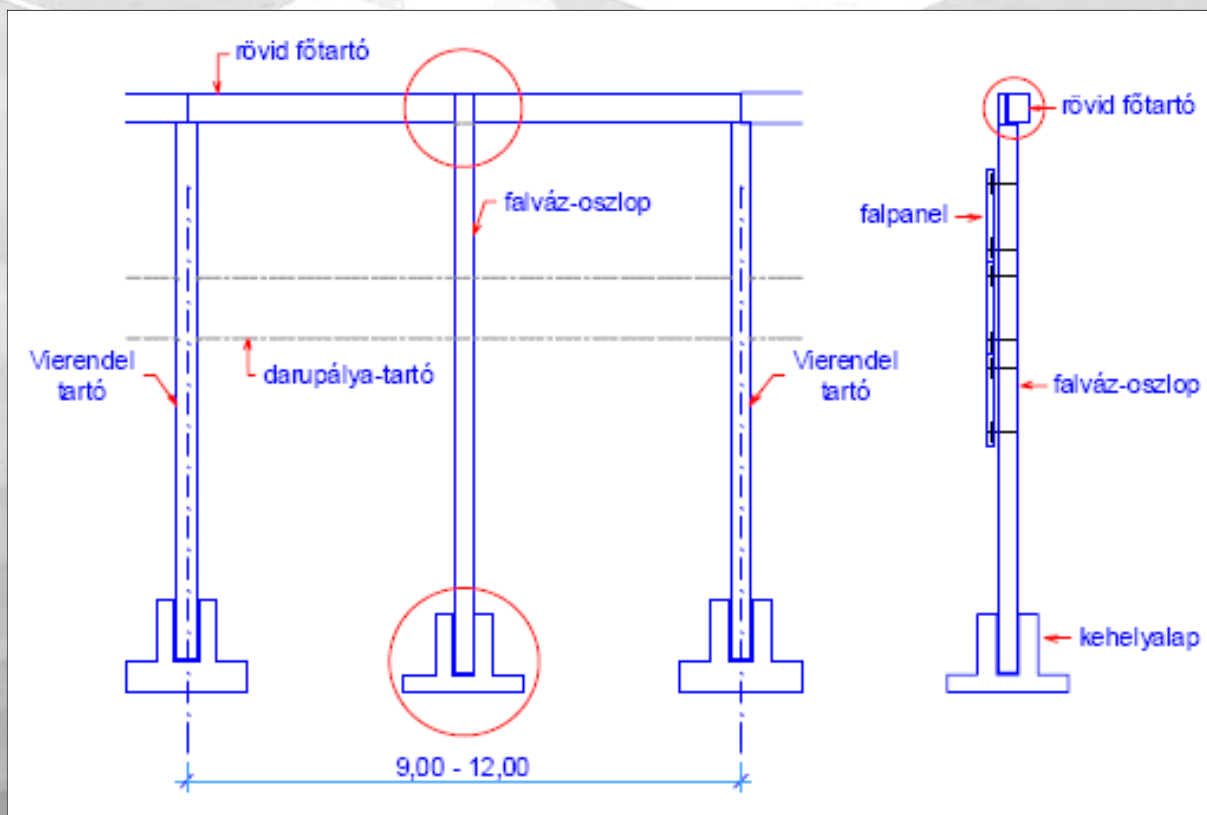
$$\rho_e \approx 1\% \rightarrow \rho_e = 0,01$$

a' = az oszlop széle és az átszűrődési vonal távolsága

4.8 Falvázoszlop közelítő ellenőrzése

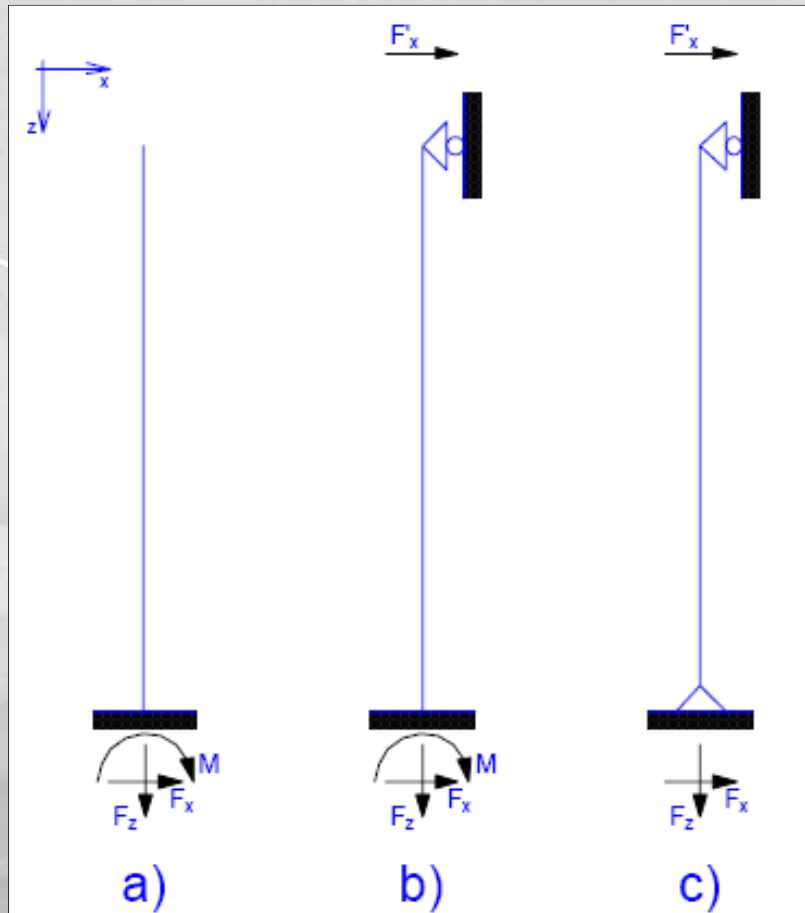
- a falvázoszlopok kialakítása a túl nagy kb: 6,00 méter keretállás távolság miatt szükséges,
- szerepe a függőleges és vízszintes terhek felvétele,
- a rövid főtartó nem ad át terhet a falvázoszlopra.

34. ábra. A falvázoszlop szerepe

4.8.1 Falvázoszlop statikai váza

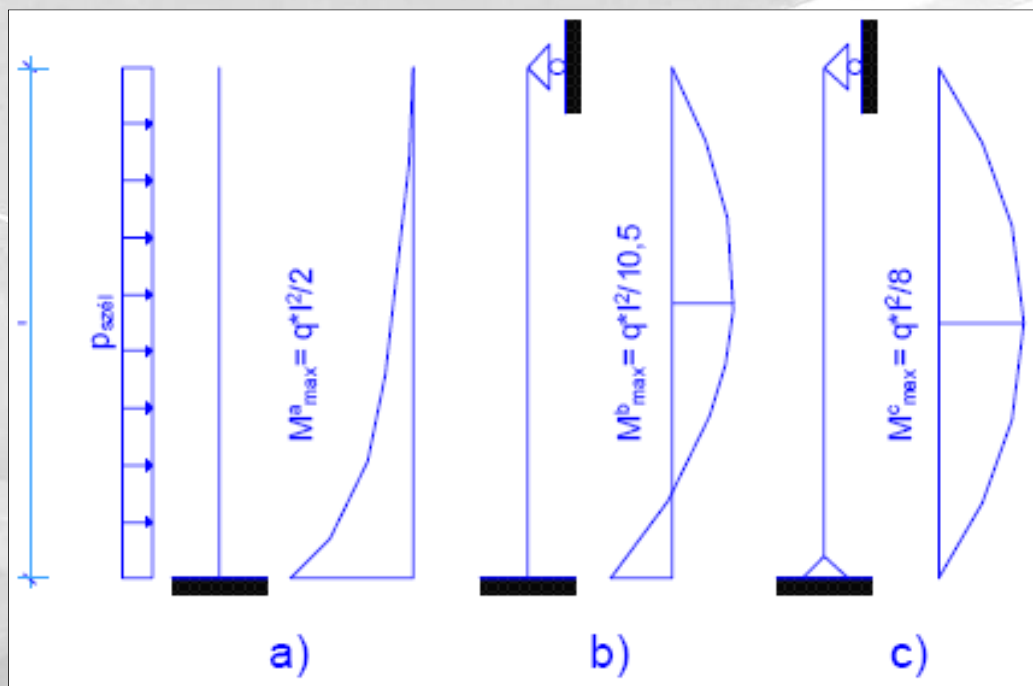
3 eset lehetséges:

35. ábra. A falvázoszlop lehetséges statikai vázai

Gazdaságossági és tervezési szempontok figyelembe vételével kell választani a lehetséges statikai vázak közül.

Gazdaságossági szempontok alapján a „b” vagy „c” kialakítás lenne megfelelő, viszont ezen esetekben ugyanakkor bonyolultabb csomóponti kialakítás szükséges.

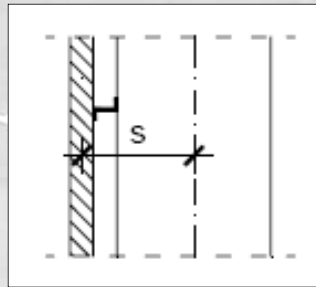
36. ábra. A különböző falvázoszlop igénybevételei

4.8.2 Falvázoszlop anyagjellemzői

- beton: min. C20 szilárdságú
- betonacél: S500B

4.8.3 Falvázoszlopra ható erők és hatáskombinációk

- állandó hatások
  - önsúly,
  - leadódó önsúly (falpanel).

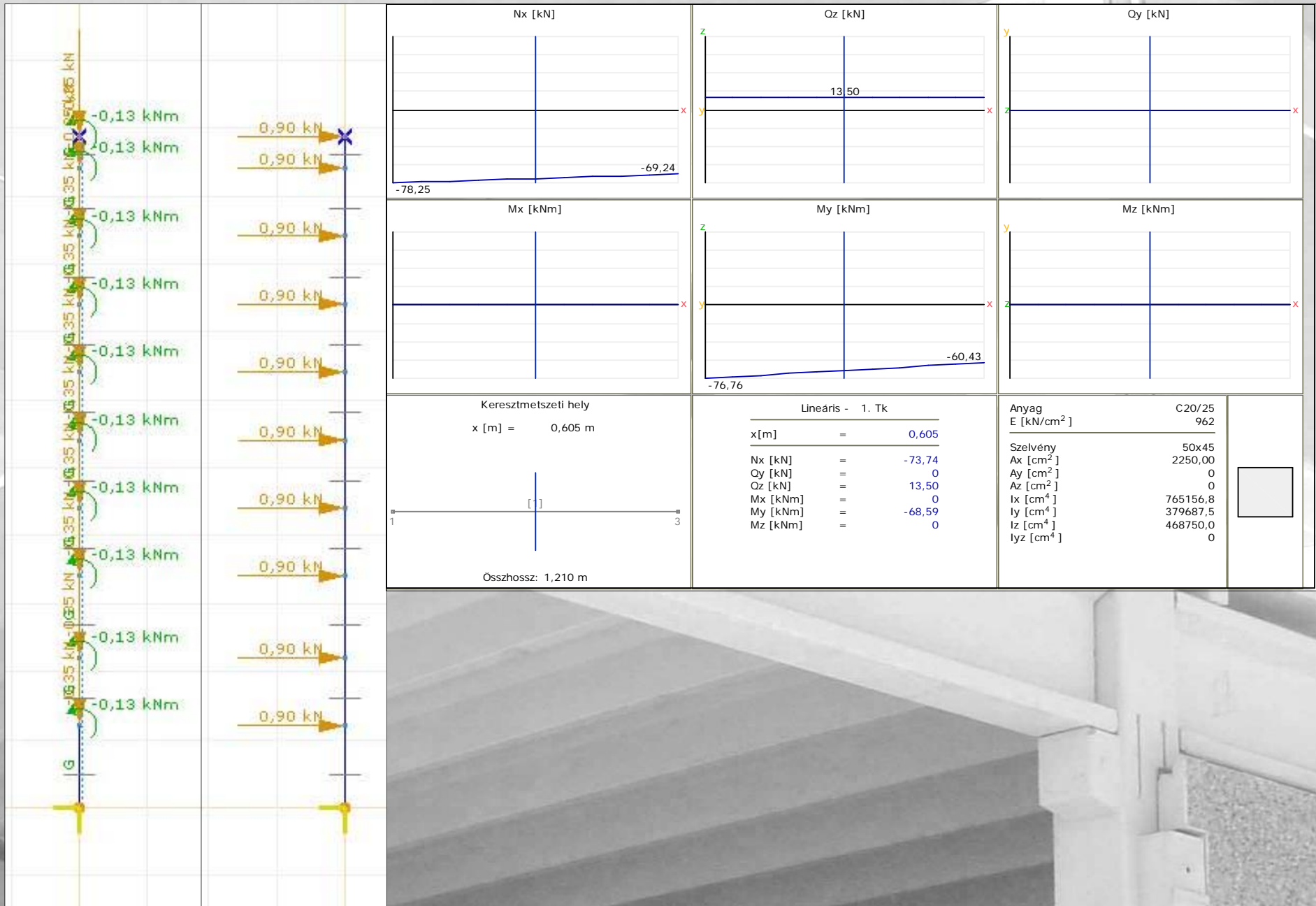

37. ábra. A falpanel külpontossága

- esetleges hatások
  - leadódó szélteher (pontszerűen hat, vízszintes).
- hatáskombinációk meghatározása
  - teherbírési határállapothoz tartozó teherkombináció.
(Axis vége-selemes program segítségével)

Geometria, önsúly, leadódó szélteher, nyomatéki igénybevétel

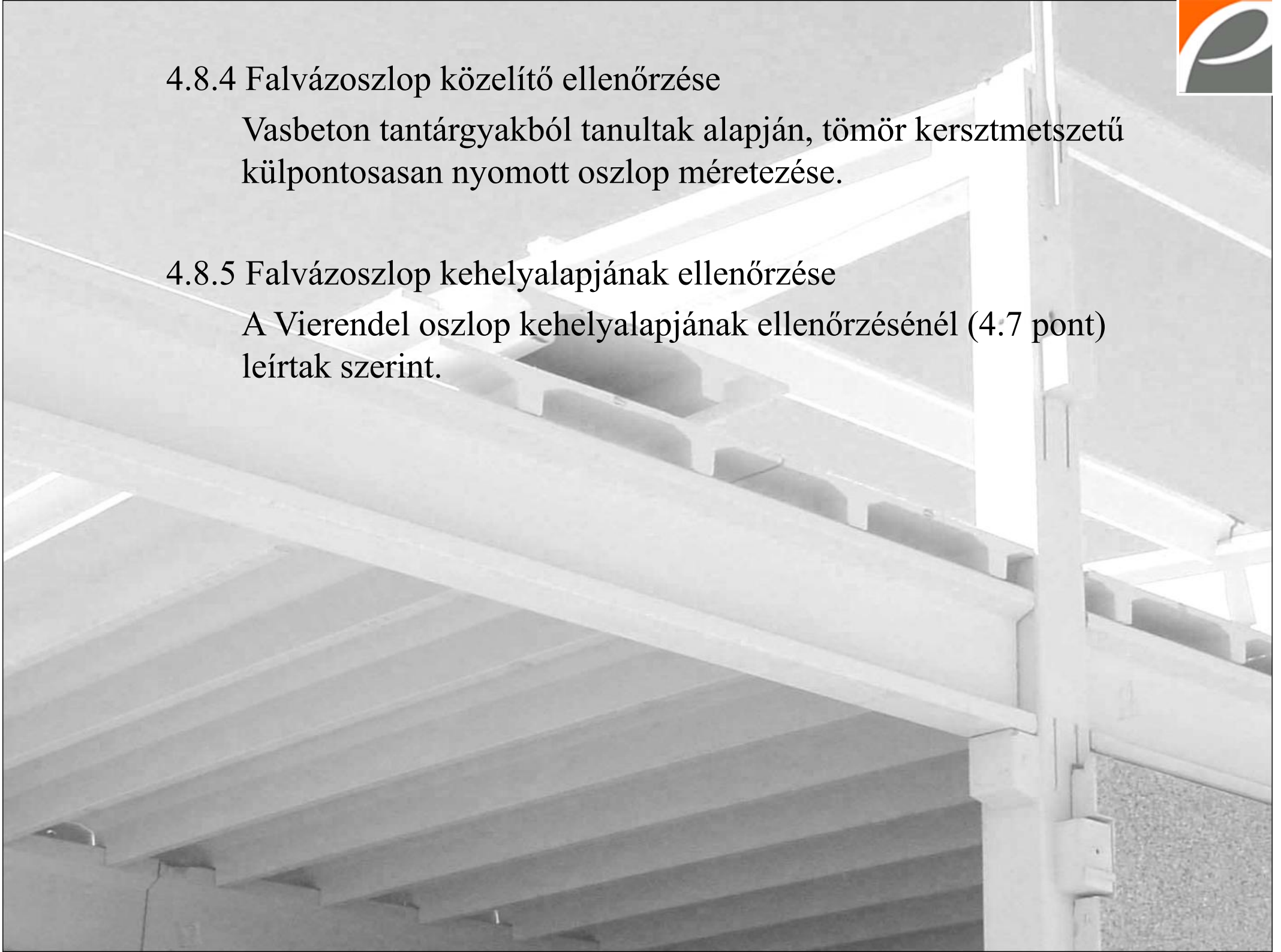
38. ábra. Falvázoszlop modellje

4.8.4 Falvázoszlop közelítő ellenőrzése

Vasbeton tantárgyakból tanultak alapján, tömör kersztmetszetű külpontosasan nyomott oszlop méretezése.

4.8.5 Falvázoszlop kehelyalapjának ellenőrzése

A Vierendel oszlop kehelyalapjának ellenőrzésénél (4.7 pont) leírtak szerint.

5. Részletes erőtani számítás

Egy keretállás részletes erőtani számítását kell elvégezni.

5.1 Vierendel oszlop részletes erőtani számítása

Igénybevételek meghatározása Axis VM vége-selemes program segítségével.

5.1.1 Vierendel oszlop részletes erőtani számítása keretsíkkal párhuzamosan

5.1.1.1 Keretállás geometriai adatai, statikai váza

5.1.1.2 Keretállás anyagjellemzői

5.1.1.3 Keretállásra ható erők és hatáskombinációk

➤ állandó hatások

- oszlop önsúlya (alsó és felső rész),
- leadódó önsúly (pontoszerűen hat),
  - rövid főtartóról

(rövid főtartó önsúlya, tetőpanel önsúlya, tető rétegrend önsúlya),

- darupályatartóról
(darupályatartó önsúlya),
- falpanel önsúlya.

➤ esetleges hatások

- leadódó hóteher (pontszerűen hat, függőleges),
- leadódó szélteher (pontszerűen hat, vízszintes),
- leadódó daruteher (pontszerűen hat, függőleges és vízszintes).

Egy Vierendel oszlop esetén (korábban szerepelt):

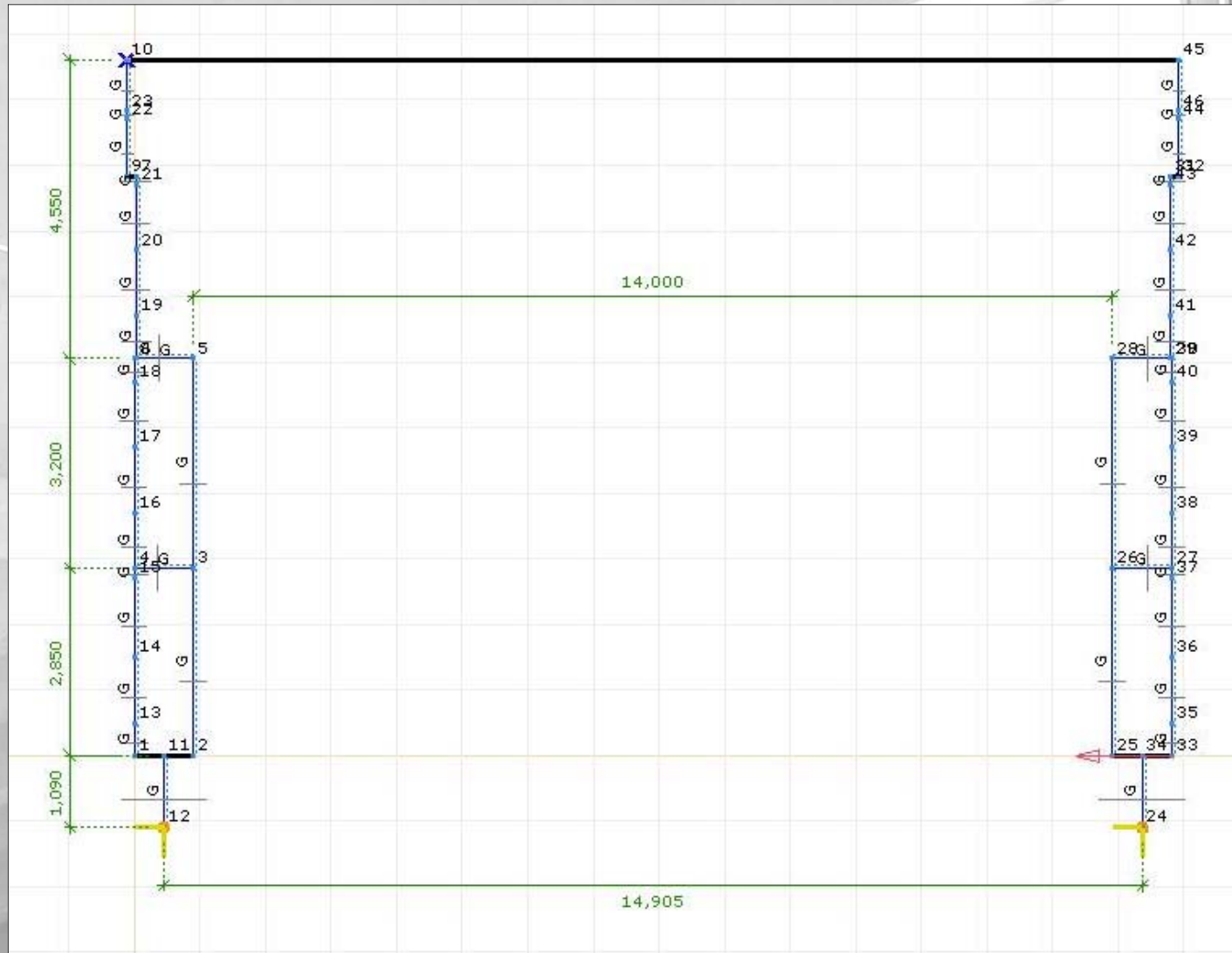
$$Q_{\text{emelt}} = \frac{v_2 \cdot \text{emelt teher[kN]} \cdot \xi_1}{2} \quad Q_{\text{fékező}} = v_5 \cdot H_{T,1}$$

Keretállás esetén:

$$Q_{\text{emelt}} = \frac{v_2 \cdot \text{emelt teher[kN]} \cdot \xi_2}{2} \quad Q_{\text{fékező}} = v_5 \cdot H_{T,2}$$

- kapcsolati erő nem kell, hiszen ezt a program a „merekv test” alkalmazásával figyelembe veszi.

geometria

39. ábra. Keretállás modellje I. - geometria

önsúly

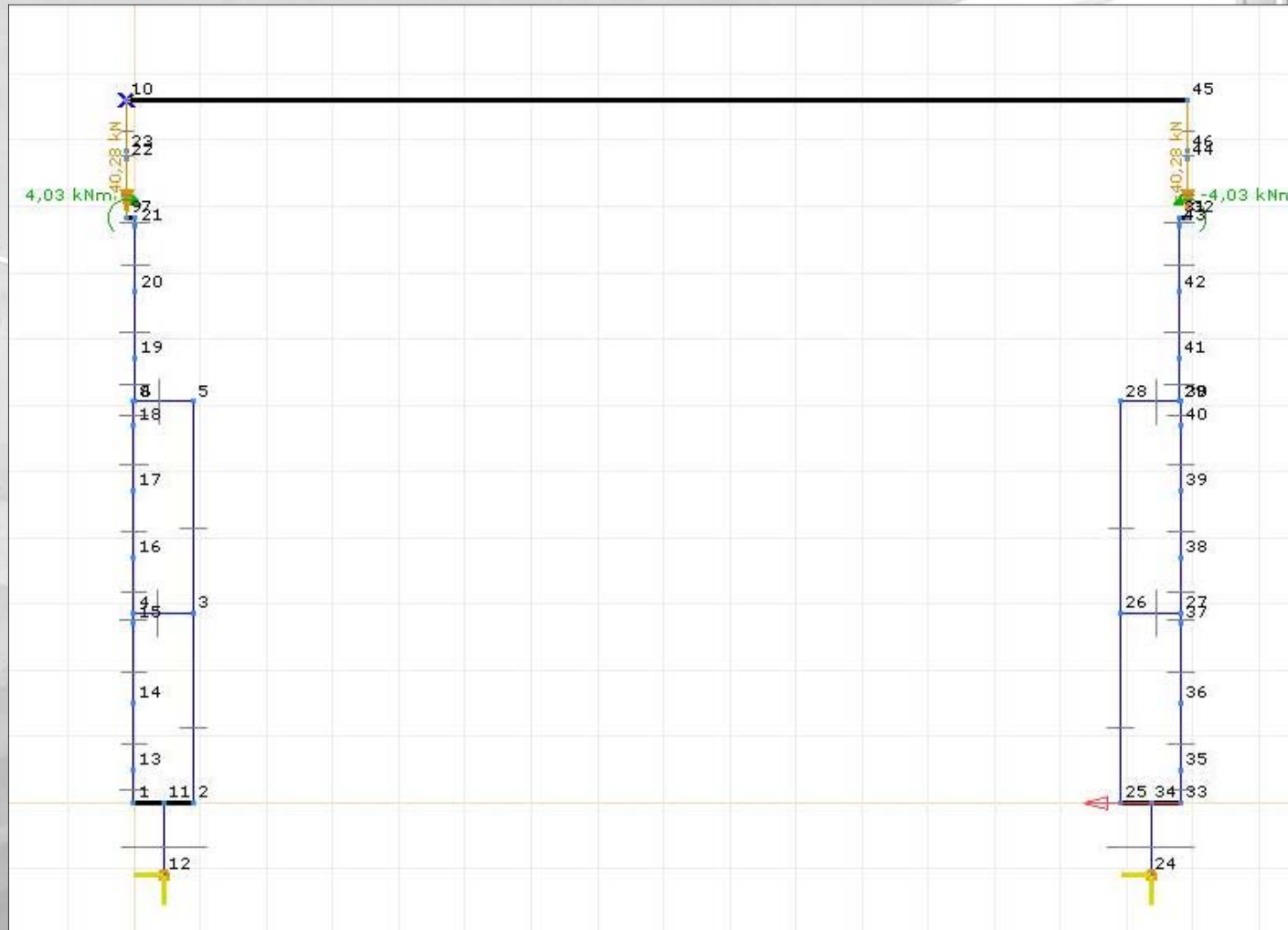
40. ábra. Keretállás modellje II. - önsúly

leadódó önsúly

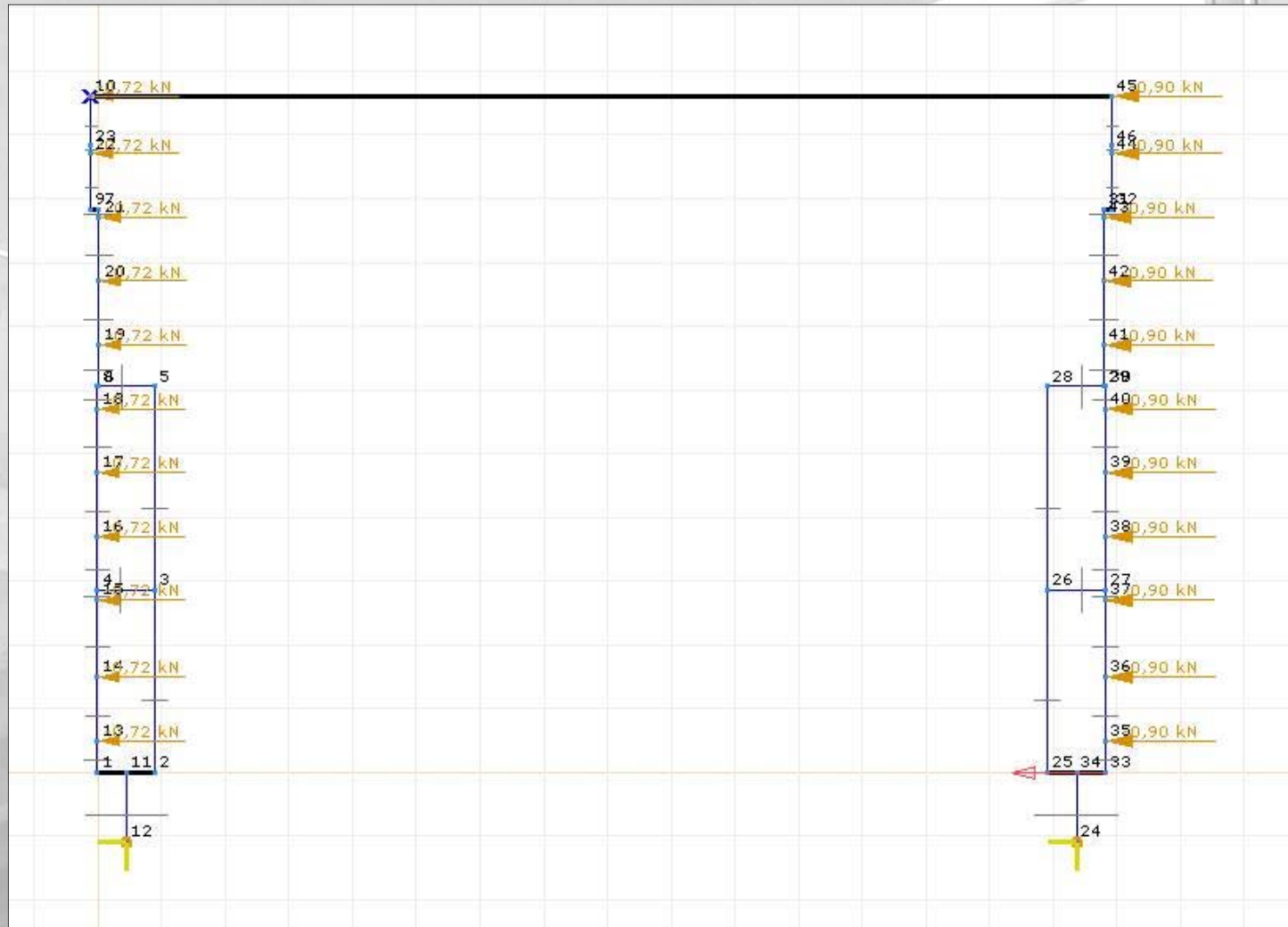
41. ábra. Keretállás modellje III. – leadódó önsúly

hóteher

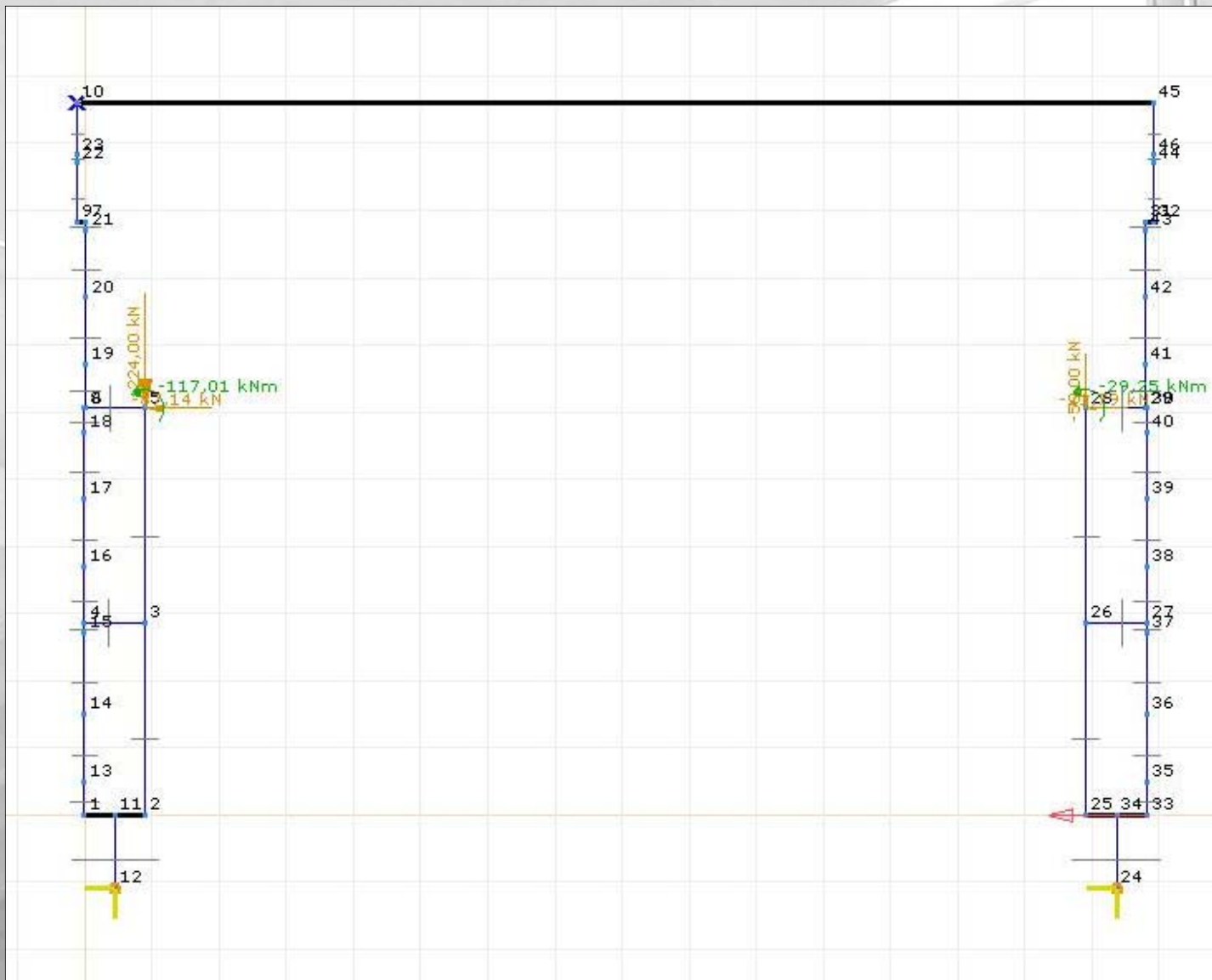
42. ábra. Keretállás modellje IV. - hőteher

szélteher

43. ábra. Keretállás modellje V. - szélteher

daruteher

44. ábra. Keretállás modellje VI. - daruteher

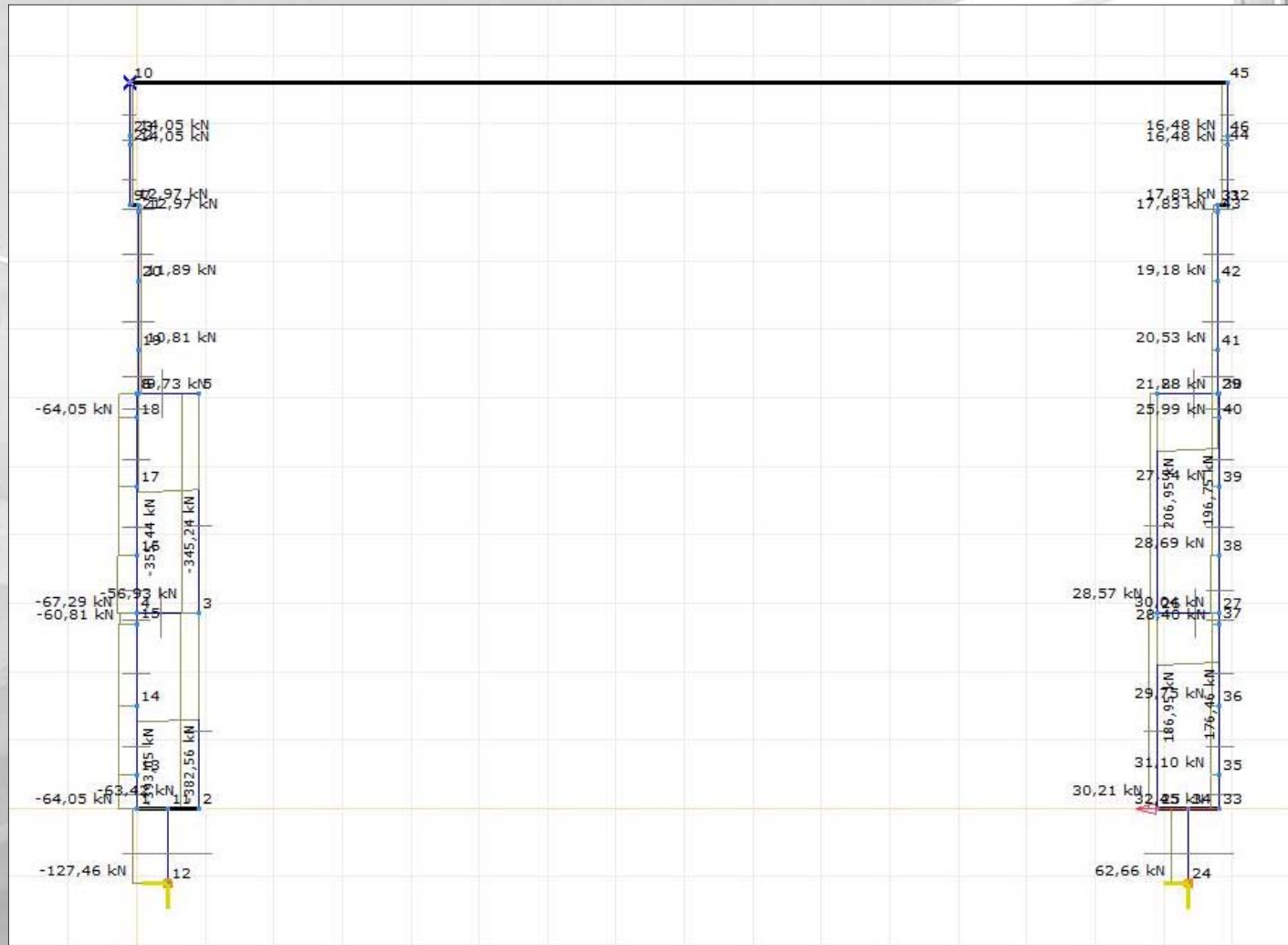

normálerő ábra

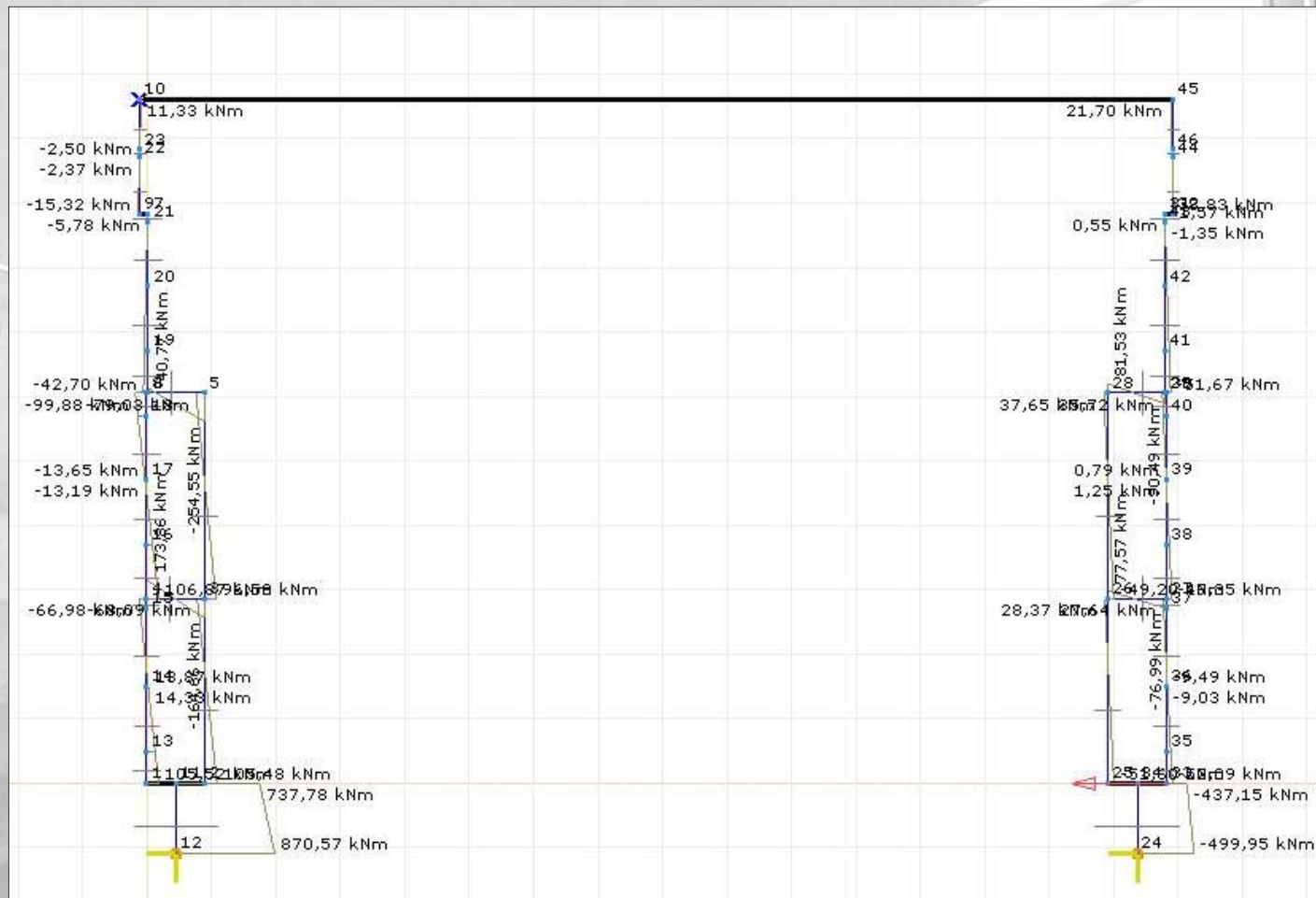
45. ábra. Keretállás modellje VII. – normálerő ábra

nyíróerő ábra

46. ábra. Keretállás modellje VIII. – nyíróerő ábra

nyomatéki ábra

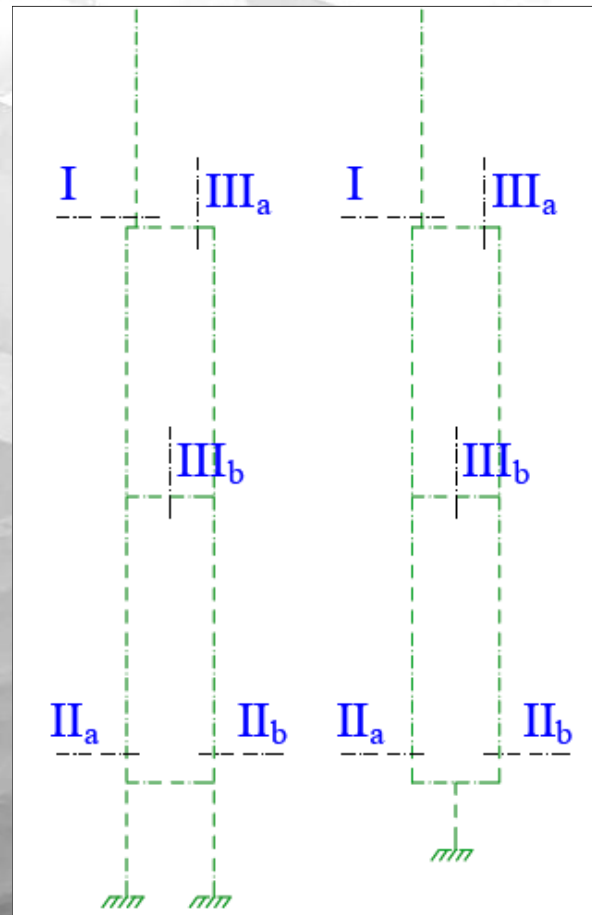

47. ábra. Keretállás modellje IX. – nyomatéki ábra

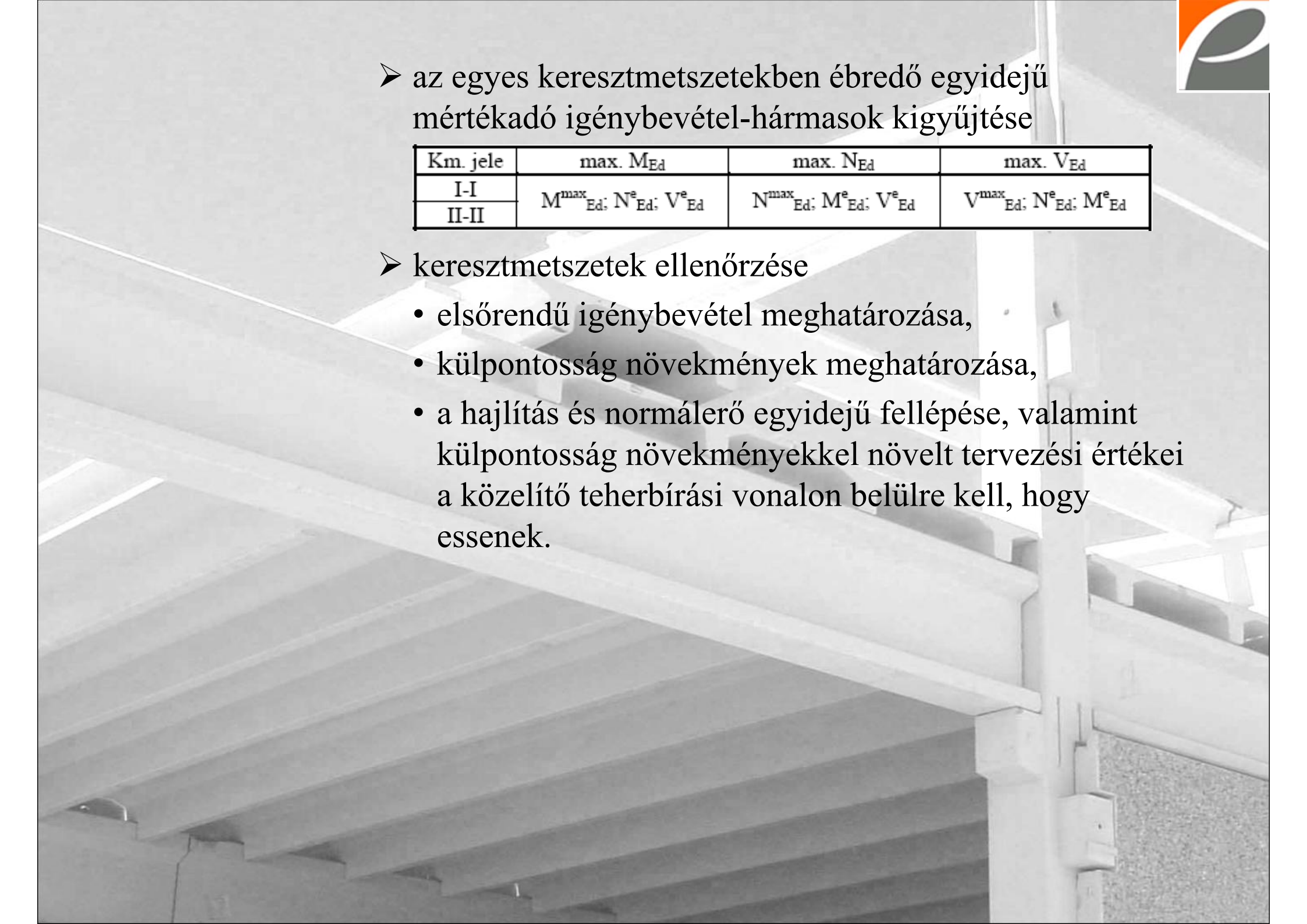
5.1.1.4 Tervezési értékek kigyűjtése keretsíkkal párhuzamosan

Minimálisan három keresztmetszet vizsgálandó:

- a felső oszlop alsó keresztmetszetében,
- Vierendel oszlop alsó oszlopaiban,
- övgerendán.

48. ábra. Minimálisan vizsgálandó keresztmetszetek

-
-
- az egyes keresztmetszetekben ébredő egyidejű mértékadó igénybevétel-hármasok kigyűjtése

Km. jele	max. M_{Ed}	max. N_{Ed}	max. V_{Ed}
I-I	$M_{Ed}^{max}; N_{Ed}^e; V_{Ed}^e$	$N_{Ed}^{max}; M_{Ed}^e; V_{Ed}^e$	$V_{Ed}^{max}; N_{Ed}^e; M_{Ed}^e$
II-II			

- keresztmetszetek ellenőrzése
- elsőrendű igénybevétel meghatározása,
  - külpontosság növekmények meghatározása,
  - a hajlítás és normálerő egyidejű fellépése, valamint külpontosság növekményekkel növelt tervezési értékei a közelítő teherbírási vonalon belülre kell, hogy essenek.

5.1.2 Vierendel oszlop részletes erőtani számítása keretsíkra merőlegesen

Szimmetrikus acél merevítés felvétele („L” szelvény, zártszelvény, csőszelvény).

5.1.2.1 Keretállás geometriai adatai, statikai váza

5.1.2.2 Keretállás anyagjellemzői

5.1.2.3 Keretállásra ható erők és hatáskombinációk

➤ állandó hatások

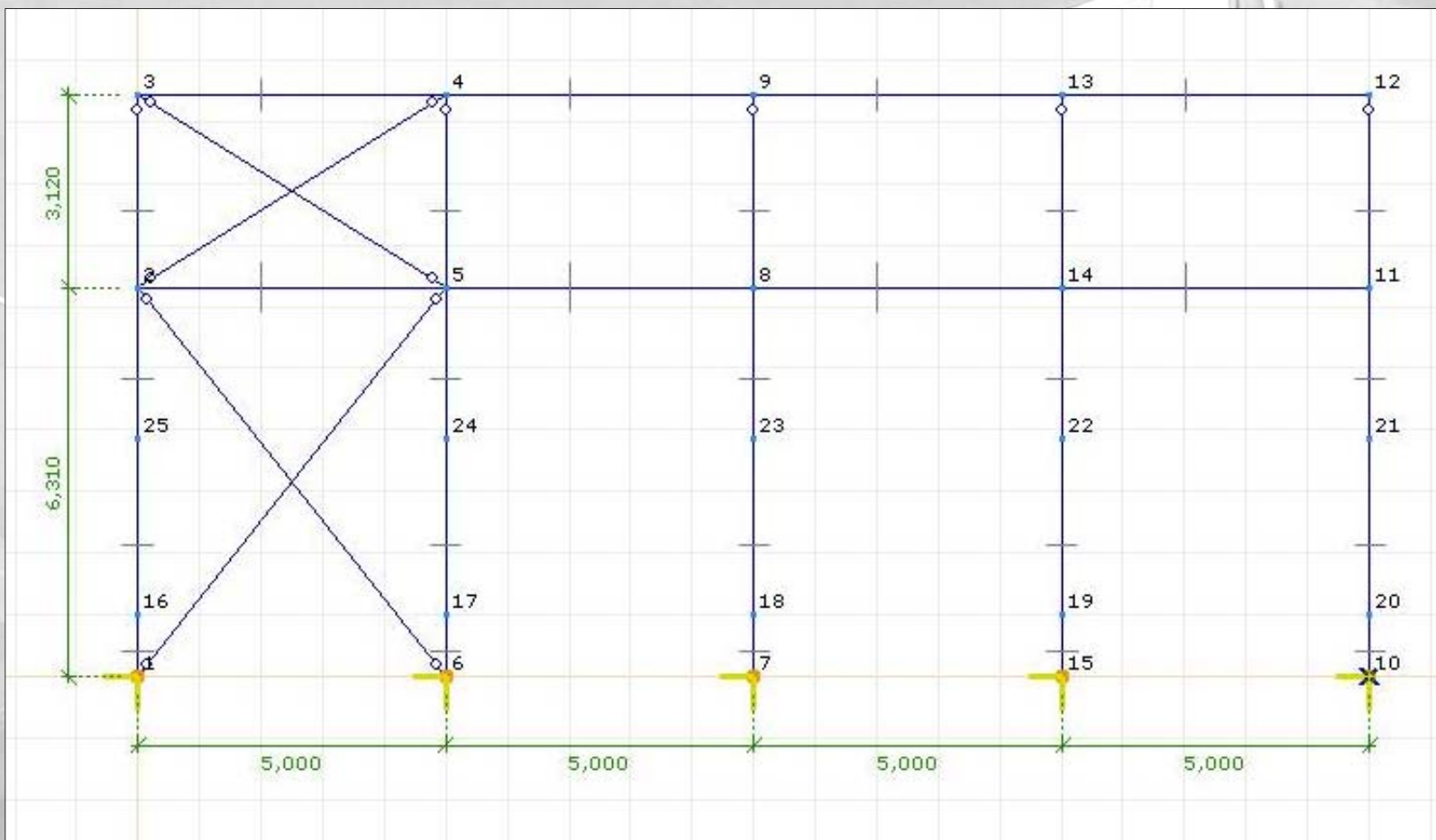
- oszlop önsúlya (alsó és felső rész).

➤ esetleges hatások

- szélteher (vízszintes),
- daruteher (pontoszerűen hat vízszintes).

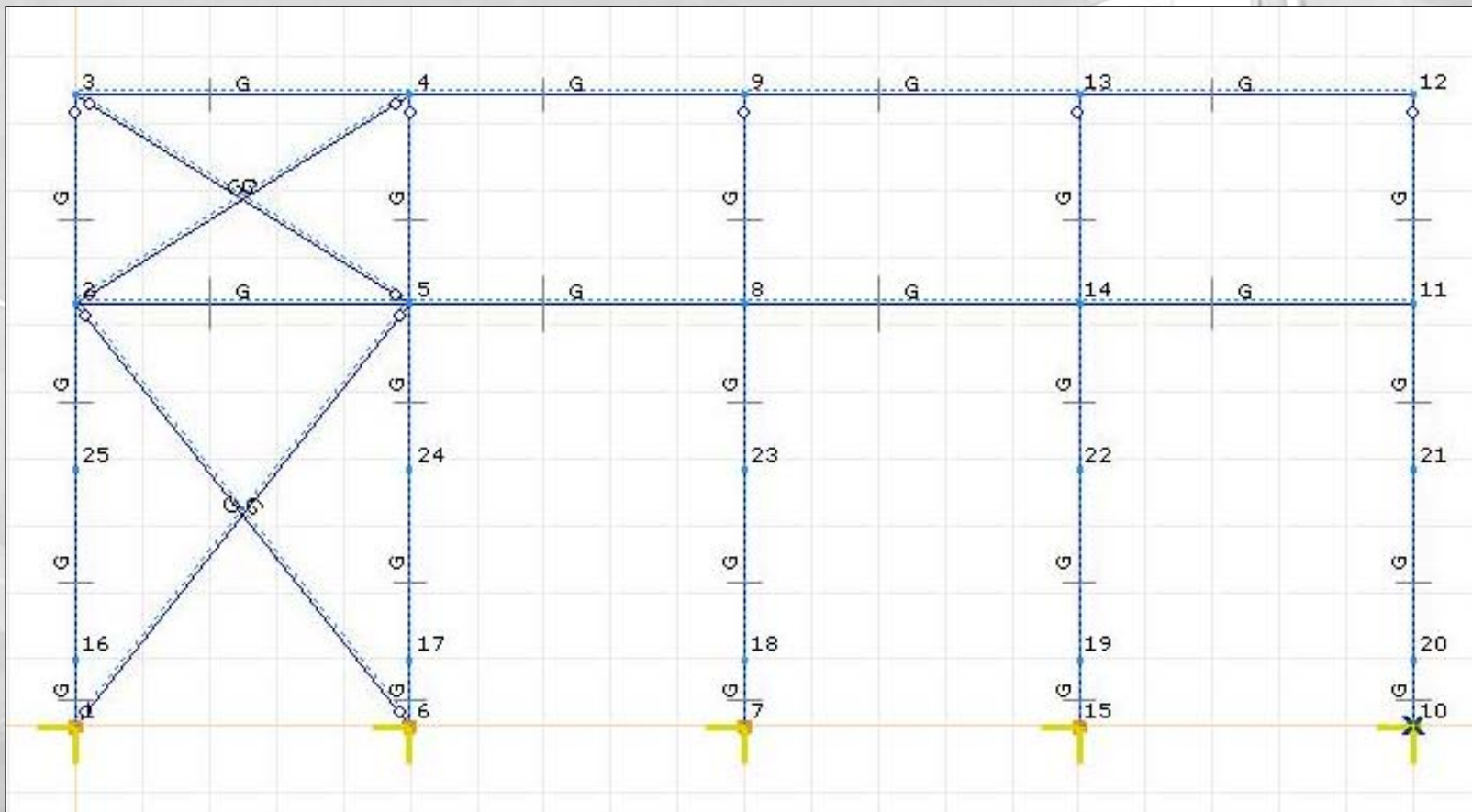

geometria

49. ábra. Oldalnézet modellje I. – geometria

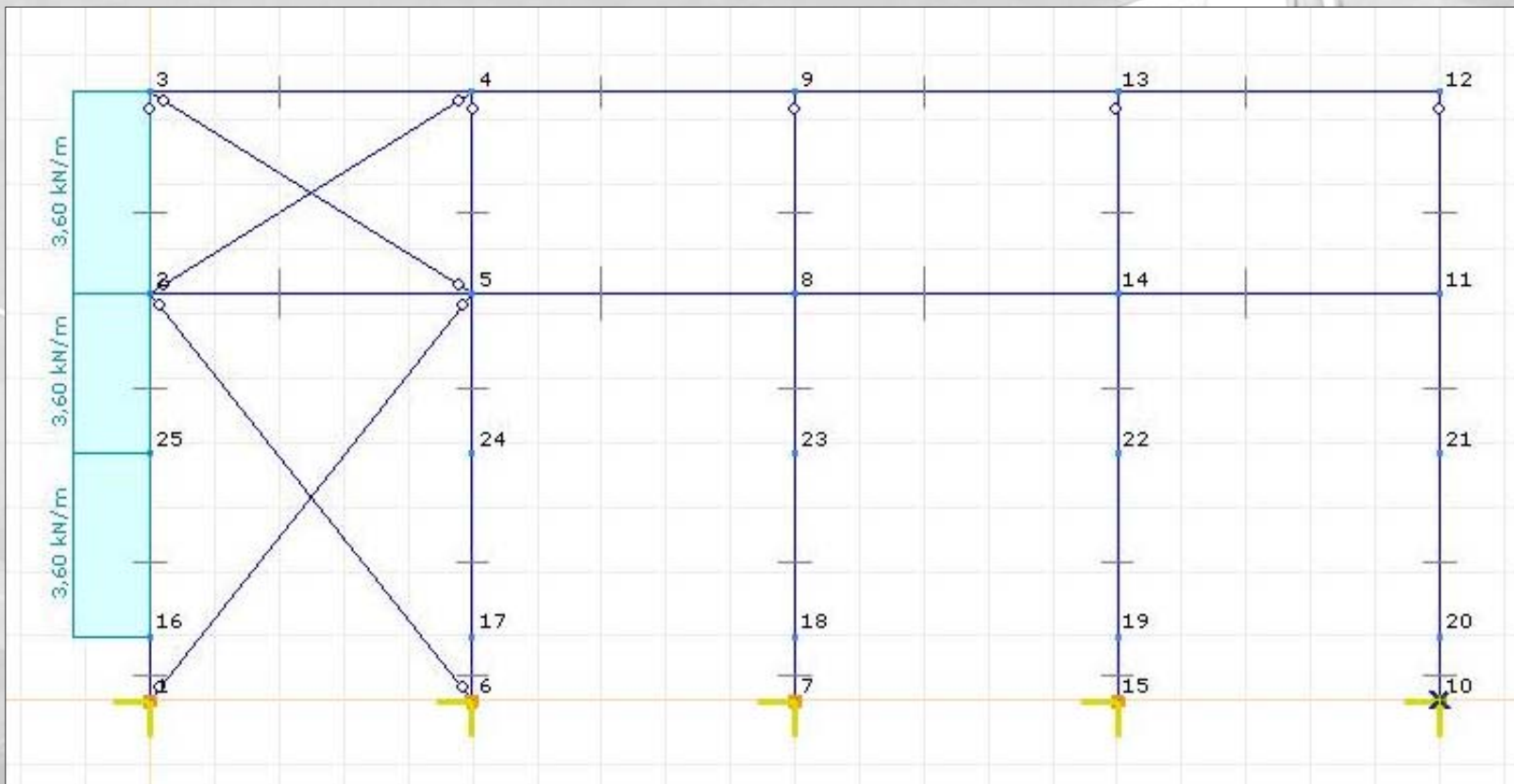
önsúly

50. ábra. Oldalnézet modellje II. – önsúly

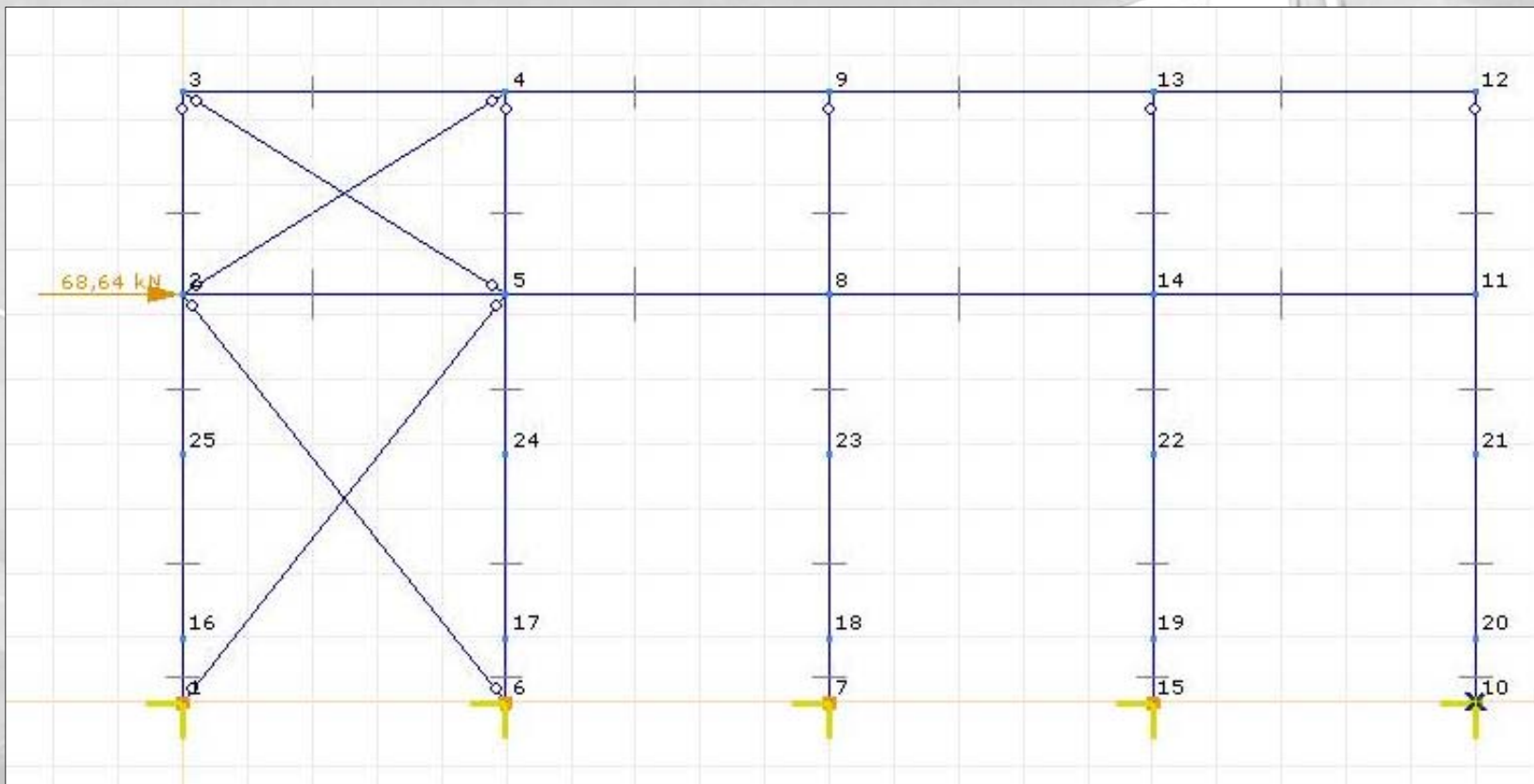

szélteher

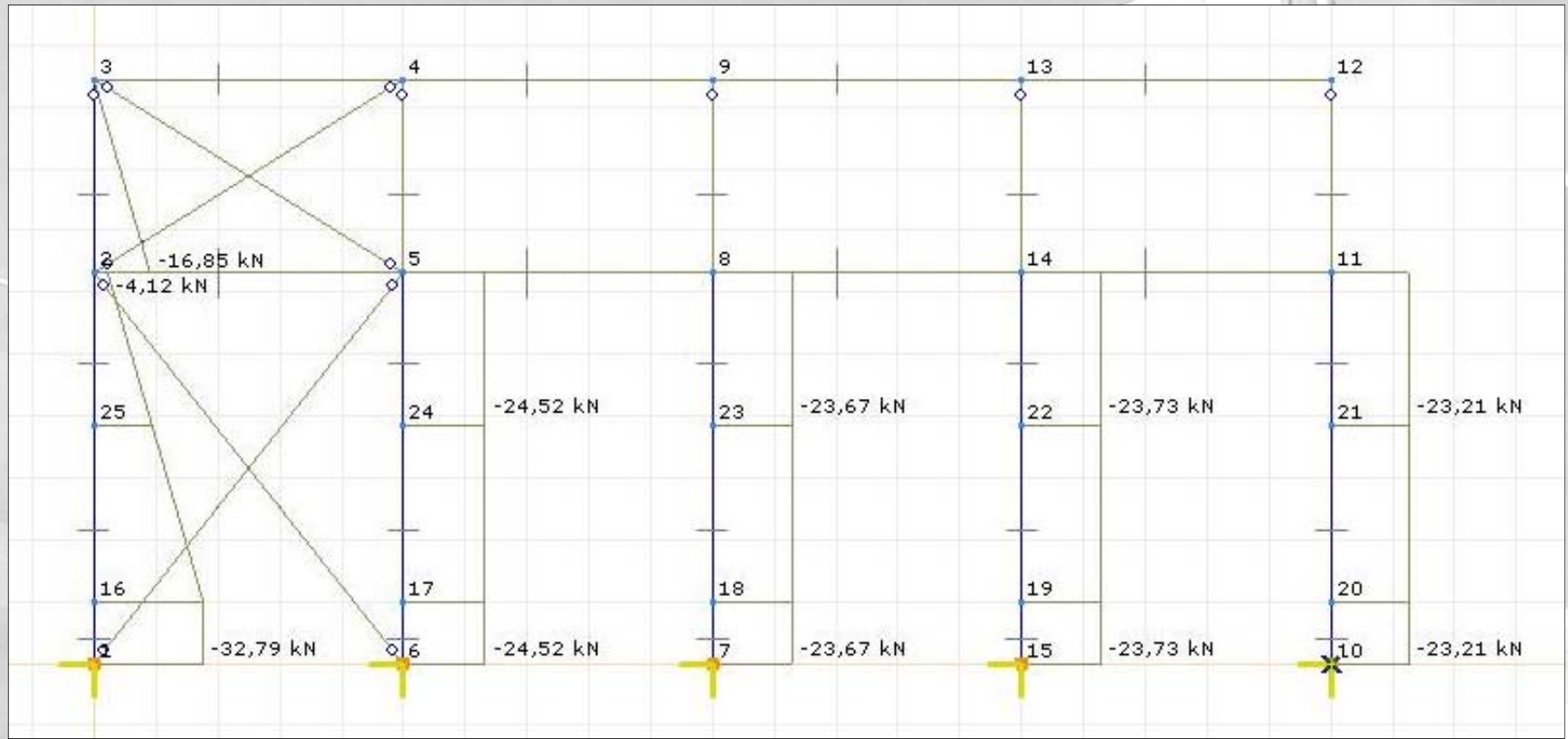
51. ábra. Oldalnézet modellje III. – szélteher

daruteher

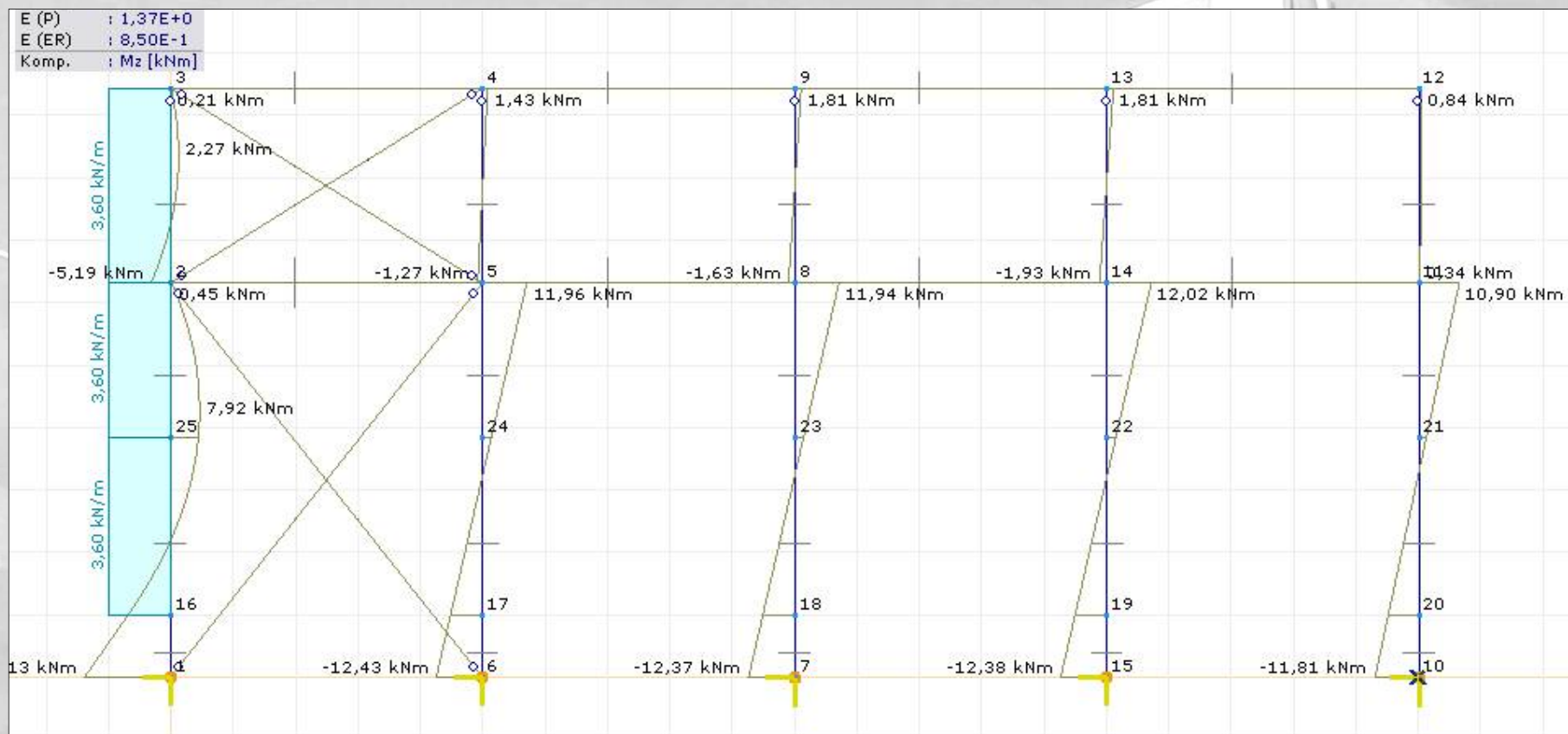
52. ábra. Oldalnézet modellje IV. – daruteher

nyírőerő ábra

53. ábra. Oldalnézet modellje V. – nyírőerő ábra

nyomatéki ábra

54. ábra. Oldalnézet modellje VI. – nyomatéki ábra

5.1.2.4 Tervezési értékek kigyűjtése keretsíkra merőlegesen

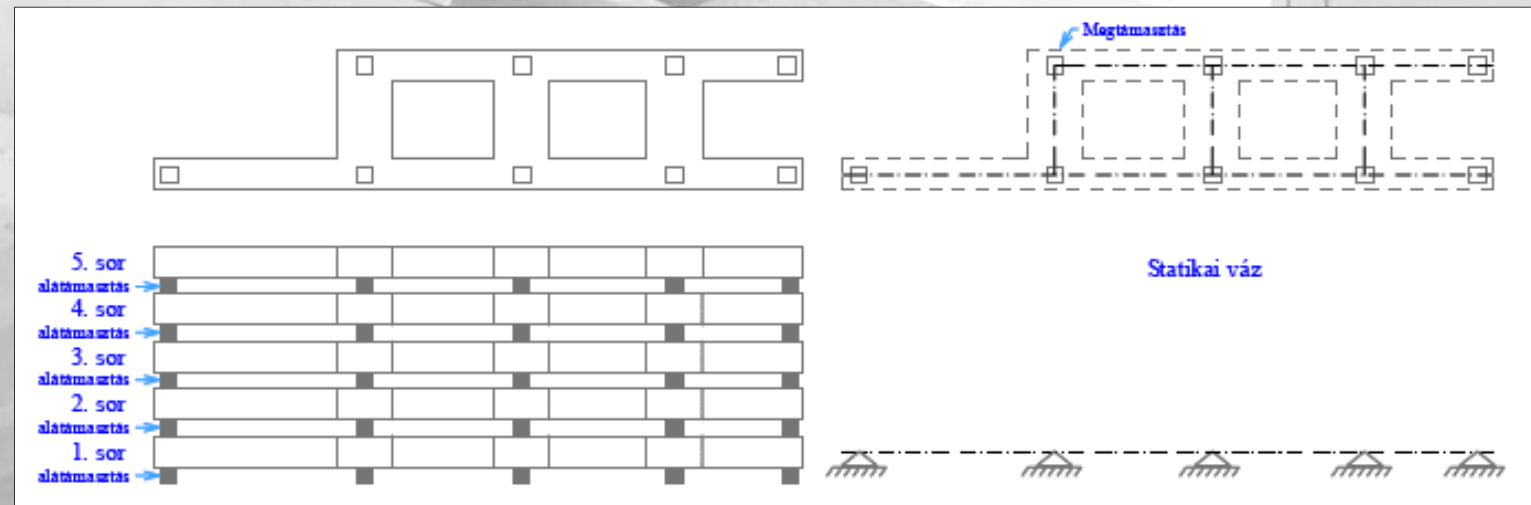
- az egyes keresztmetszetekben ébredő egyidejű mértékadó igénybevétel-hármasok kigyűjtése
- keresztmetszetek ellenőrzése
  - elsőrendű igénybevétel meghatározása,
  - külpontosság növekmények meghatározása,
  - a hajlítás és normálerő egyidejű fellépése, valamint külpontosság növekményekkel növelt tervezési értékei a közelítő teherbírasi vonalon belülre kell, hogy essenek.

5.1.3 Méretezés ideiglenes állapotban

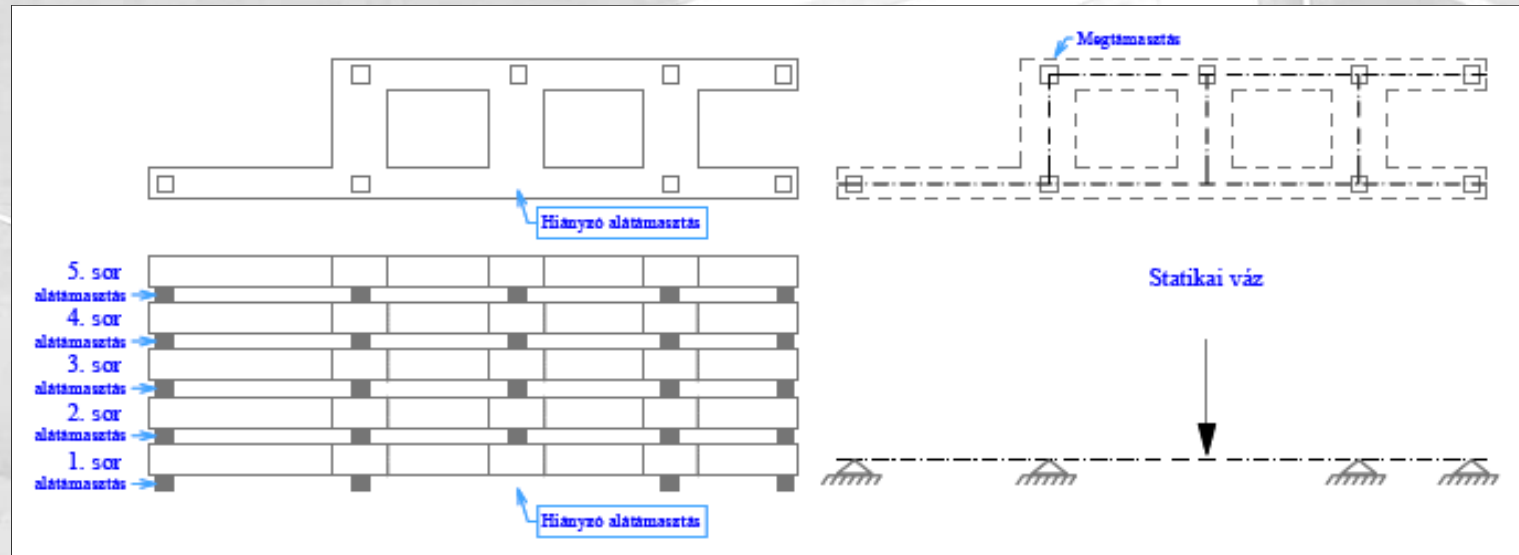
5.1.3.1 Tárolás állapota

- a Vierendel tartókat kizsaluzás után ideiglenesen egymásra fektetve tárolják,
- 5-6 tartót helyeznek el így,
- a tartókat nem közvetlenül egymásra, hanem alátámasztó bakokra fektetik,

55. ábra. Tárolás

- vizsgálandó: ha véletlenül egy alátámasztó bakot nem tesznek be a megfelelő helyre, a legalsó tartónak el kell bírnia a felette lévő tartók súlyát és a saját önsúlyát is,

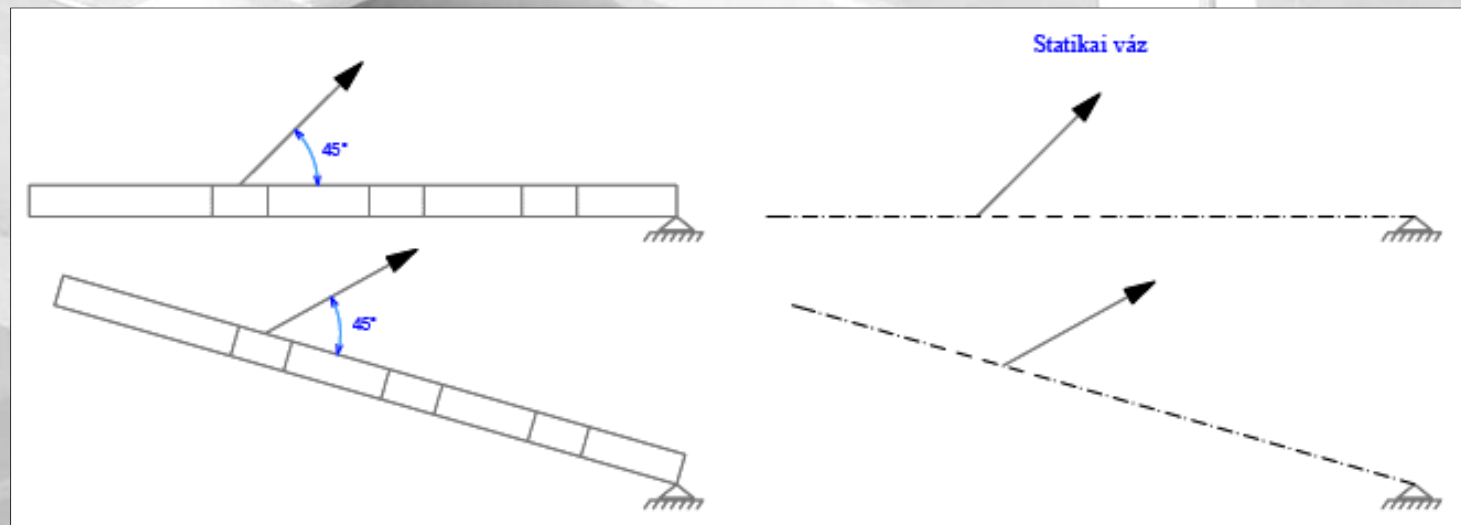

56. ábra. Vizsgált állapot tárolás esetén

- közelítésként kéttámaszú tartóként vizsgálható a hiányzó támasz helye, így a biztonság javára tévedünk,
- terhek és igénybevételek meghatározása,
- ellenőrzés III. feszültség állapotban.

5.1.3.2 Felállítás állapota

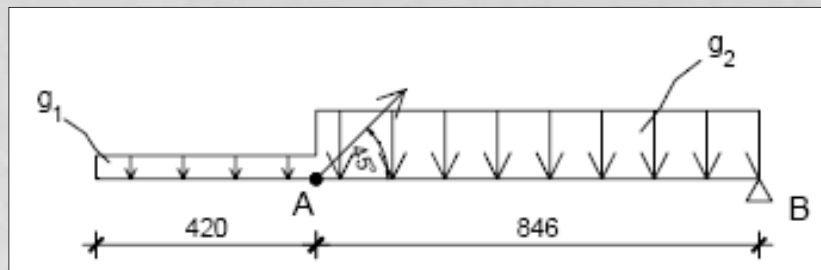
- az építési helyszínre kiszállított tartókat a járműről leemelik és a kehelyalapok mellé fektetik, majd a tartót felállítják, úgy, hogy az alsó részét rögzítik és a felső övében kezdik emelni,
- feltételezhető, hogy az emelés szöge 45°

57. ábra. A felállítás állapota

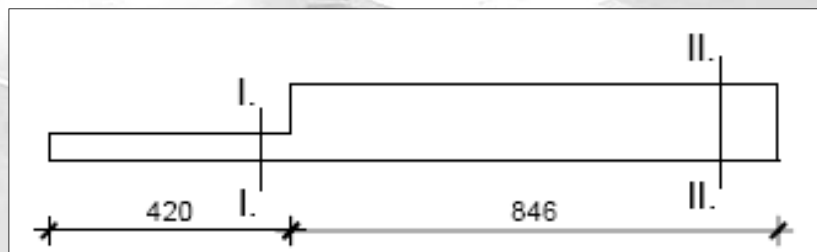
- a statikai méretezés során ki kell mutatni, hogy az emeléskor a tartó nem megy tönkre a saját önsúlya és az emelési erő hatására,

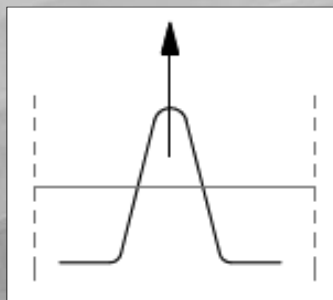
58. ábra. Tárolási teher

- a pillér vasalását ennek megfelelően kell elvégezni,

59. ábra. Vizsgálendő keresztmetszetek

- méretezni kell az emelőkampókat is kihúzódnak ellen, illetve meg kell határozni a méretüket (darabszám, átmérő).

60. ábra. Emelő kampó

- keresztmetszeti szükséges méret
- kihúzóadás ellen

$$l_{b,d} = \max \begin{cases} l_{b,eq} \cdot \frac{A_{s,reqm}}{A_{s,p,rov}} \\ l_{b,min} \end{cases}$$

ahol:

$A_{s,reqm}$ = minimális vas felület

$A_{s,p,rov}$ = alkalmazott vas felület

$$l_{b,eq} = \alpha_a \cdot l_b$$

ahol:

$$\alpha_a = 0,7$$

$$l_b = 50 \cdot \Phi$$

$$l_{b,d,min} = \max \begin{cases} \alpha_{min} \cdot l_b \cdot \frac{\sigma_s}{f_y} \\ 10 \cdot \Phi \\ 100 \text{ mm} \end{cases}$$

ahol:

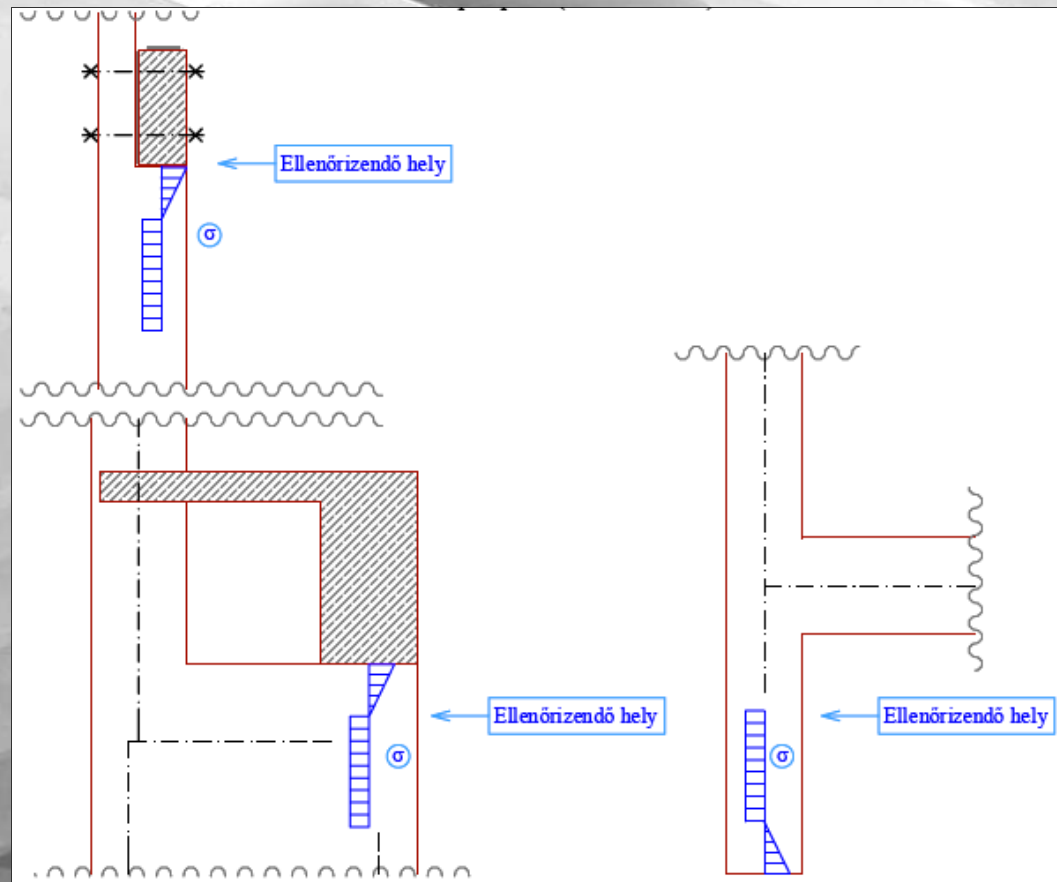
$$\alpha_{min} = 0,3$$

$$\sigma_s = \frac{A_y}{A_{s,p,rov}}$$

5.1.4 Közvetlen erőbevezetések helyének ellenőrzése az oszlopon

A Vierendel oszlopra két helyen nagy erők adódnak át viszonylag kis felületen:

- rövidfőtartó feltámaszkodásánál,
- darupályatartó feltámaszkodásánál,
- Vierendel oszloptalpnál (erőkivezetés).

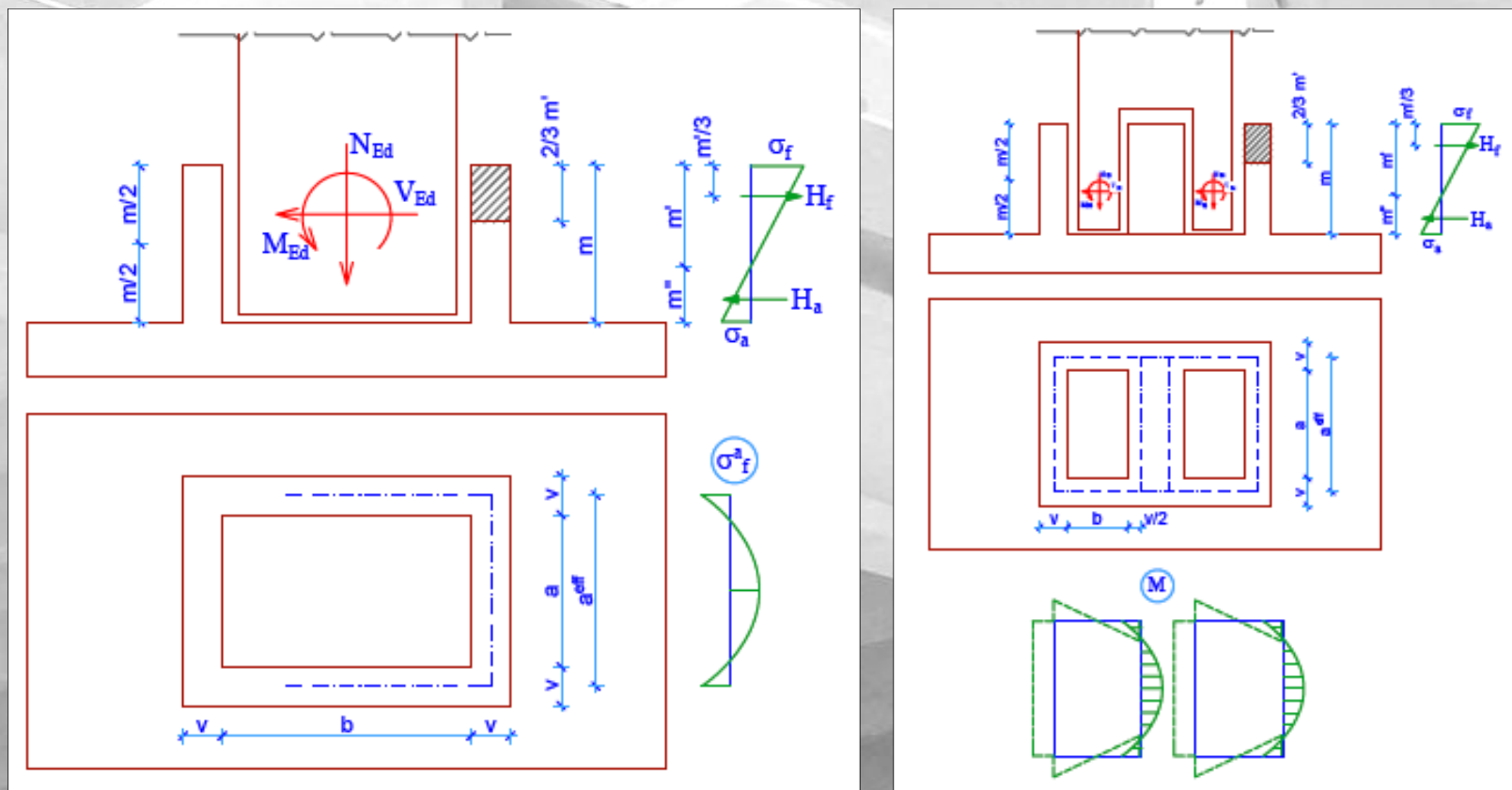
61. ábra. Erőbevezetések helye

5.2 Vasbeton kehelyalap részletes erőteni számítása

5.2.1 Kehelyfalra jutó terhek

max. M_{Ed}	max. N_{Ed}	max. V_{Ed}
$M_{Ed}^{max}; N_{Ed}^e; V_{Ed}^e$	$N_{Ed}^{max}; M_{Ed}^e; V_{Ed}^e$	$V_{Ed}^{max}; N_{Ed}^e; M_{Ed}^e$

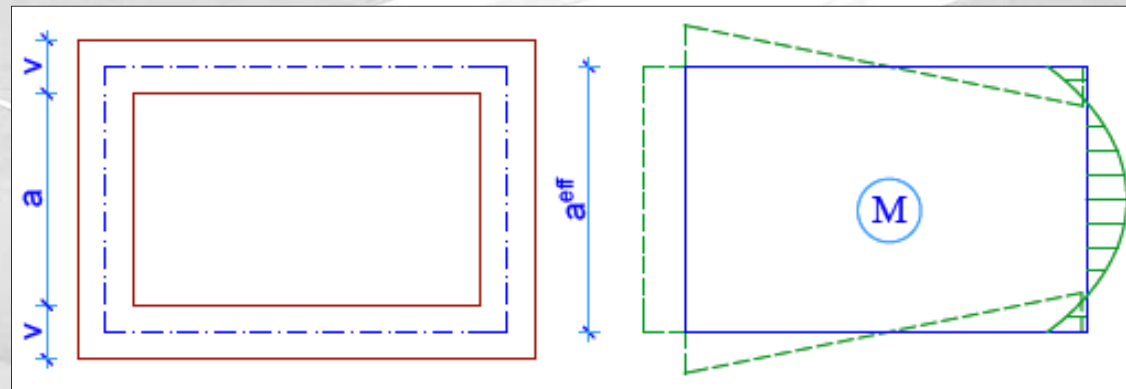
5.2.2 Méretezés a nyomás tervezési értékére

62. ábra. Nyomófeszültségek ellenőrzése tömör és kettős oszlopláb esetén

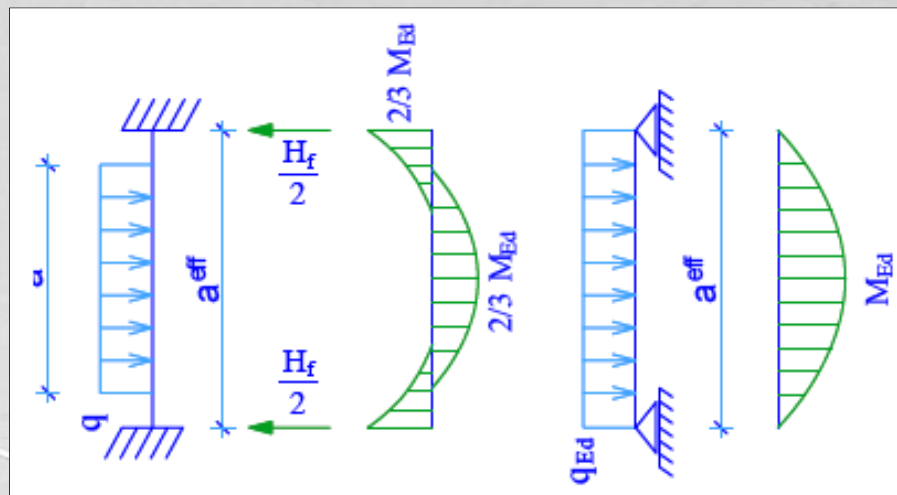
5.2.3 Kehelyfalak vízszintes vasalásának meghatározása

- a kehely felső része zárt keretként kezelendő,
- a keresztirányú falban hajlítás és nyírás (M , V),
- a hosszirányú falban normálerő (N) lép fel,

63. ábra. Nyomatéki ábra a keresztirányú kehelyfal felső 2/3 részében

- a vízszintes vasalás egy helyettesítő kéttámaszú gerendára számítható,
- a helyettesítő teher és a statikai váz ismeretében a maximális nyomaték majd a szükséges vasmennyiség meghatározható (kötött tervezés),

64. ábra. Helyettesítő teher értelmezése

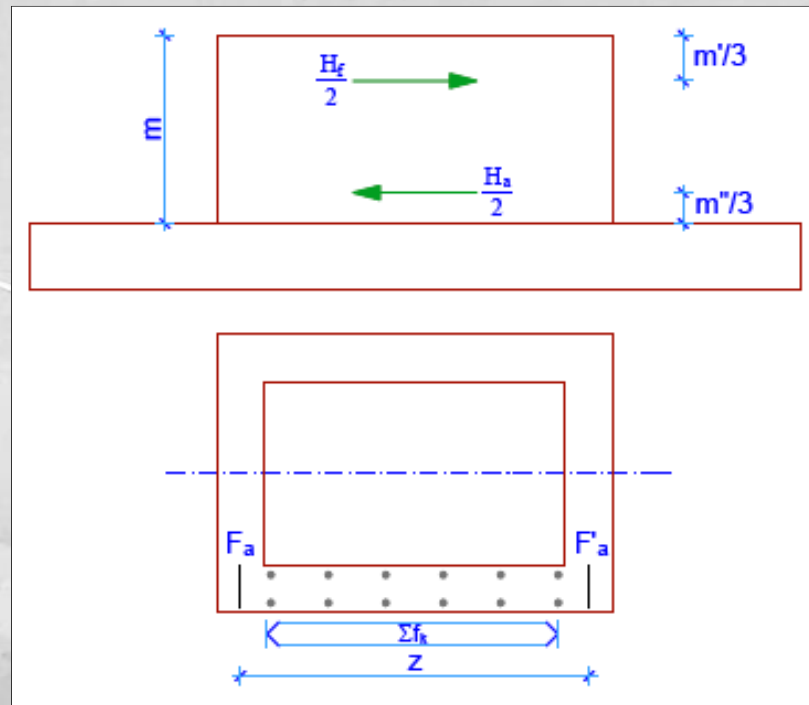
- a kapott vasmennyiséget a kehelyalap oldalfalának felső 2/3-ában (m') kell elhelyezni,
- a hosszirányú falakat külpontos húzásra kell ellenőrizni (teherbírési vonal rajzolása).

5.2.4 Keresztfal nyírási teherbírásának ellenőrzése

- nyírási teherbírás alsó és felső korlátja,
- nyírási vasalást tartalmazó keresztmetszet nyírási teherbírása.

5.2.5 Kehelyfalak függőleges vasalásának meghatározása

- talplemezbe befogott konzolként kell vizsgálni,

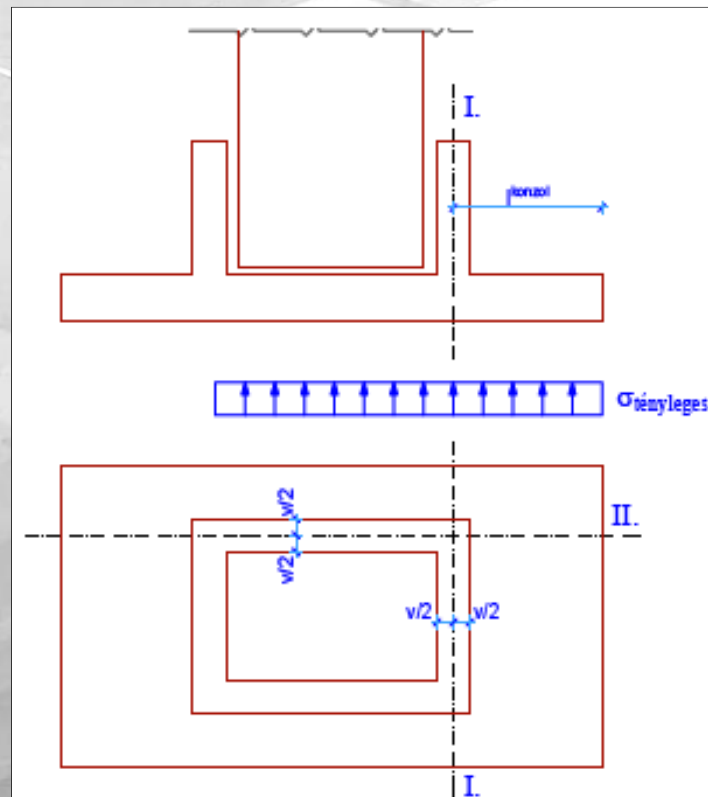
65. ábra. Kehelyfal nyomatéki méretezése

5.2.6 Kehelyfalak méretezése kétirányú igénybevételre

- kehelyfal méretezése a fentiekben megadott módon hossz- és kersztirányban,
- ha kisebbek az igénybevételek, akkor az előző vasalás itt is alkalmazható.

5.2.7 Talplemez vasalásának meghatározása

- a kehelyalap közelítő ellenőrzésénél megadott módon, azonban a gépi számításból kapott igénybevétel-hármasok alapján,
- a talplemezt konzolként kell vizsgálni mindkét irányban, a konzol hossza az alábbi ábra alapján:

66. ábra. Kehelytálc méretezése

Felhasznált irodalom

HARIS ISTVÁN, KISS RITA M.: *Tervezési segédlet a Magasépítési Vasbetonszerkezetek című tantárgy gyakorlati feladatához (levelező tagozat).* Elektronikus jegyzet, Budapest, 2007

